

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Narodna za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 19.711.

Vprašanje združne prodaje kmetijskih pridelkov

Voditelji takih zadrug morajo biti iz vrst praktičnih kmetovalcev samih

Zadnja leta sem se vedno bolj čutil potreba po zadrugah za prodajo kmetijskih pridelkov. Ta potreba je dana po novem položaju slovenskega kmetijstva v naši kmetijski državi. Pred vojno smo imeli za naše kmetijske pridelke stalne odjemalce, ki so gledali predvsem na kakovost blaga. Tako se je priznani gorenjski in savinjski krompir prodajal lahko po dobrih cenah na Reko, v Gradec in celo na Dunaj. Te odjemalce smo po vojni izgubili, a razen tega se je pričela močna ponudba slabšega slavonskega blaga, ki nam prevzema celo domače odjemalce. Tako je pisec teh vrst kosil nedavno v nekem prvovrstnem hotelu in dobil prav slab, voden krompir. Opozoril je lastnika hotela na izvrsten gorenjski krompir, ki ni nič dražji od slavonskega. «Imate popolnoma prav», je z nasmeškom odgovoril hotelir, «toda takle krompir potrebuje le malo masti, dočim je za dober krompir nikoli ni dovolj. Mast je draga. Moramo pač gledati, kako pridemo na svoj račun, saj veste, da nam ni z rožicami poslano.»

S svojega stališča je imel hotelir popolnoma prav.

Da bi se uporabljal boljši krompir v hotelih, gostilnah, raznih javnih kuhinjah, bolnišnicah in drugod, morejo doseči le gostje. Tem je treba povedati in pojasniti, da je med krompirjem in krompirjem ista razlika kakor med vinom raznih sort in leg. Kakor za vsako razprčevanje je treba tudi za kmetijske pridelke smotrenega pouka z reklamo.

Mislimo, da se ne bo nihče pritožil, če rečemo, da nismo v tem pogledu do danes še niti z mazincem genili. Prav nasprotno, še celo po tuho dajemo nevednosti odjemalcev. Stara zablada nevednih odjemalcev je n. pr., da je jabolko dobro, če je debelo in rdeče. In res se je opazalo, da je bila ocenjena na zadnjem ljubljanskem sadnem sejmu rednjedebela ananasova reneta, ena najzlahnejših sort, enako s 6 dinarji kakor debeli malovredni, a zato rdečelični železnikar. Ni čudno, da sem slišal naprednega sadjarja pri tem bridko vzdihovati: «Bom pač sadil same železnikarje. Tako se mi ne bo treba bati, da bi mi sad segnil ali da bi ga celo ne prodal. Samo zakaj neki toliko pišejo o reneta, parmenah, ananasu in pepineku? S trudom in vso pazljivostjo vzgojiš in spravljáš zlahten sad, nazadnje pa prodáš le bobovec in železnikarje za namizno sadje, iz zlahtnih jabolk pa prešáš jabolčnik in žgeš žganje. Kako narobe je dober nauk od resničnosti!»

Prvi pogoj ugodnega vnovčevanja doma kakor čez mejo je pouk o kakovosti ponujenega blaga, oziroma reklama. Kaj bi koristila na pr. zadruga za prodajo savinjskega krompirja, če veliki odjemalci v državi ne vedo, kaj je kakovostno dober krompir in jim tega tudi vedeti ni treba, ker jih gostje k temu ne silijo. Pri njih je merodajna za nakup blaga le najnižja cena. Zato je do ti stega velikega uspeha, o katerem je nekdo pisal,

da bomo izvažali krompir v plombiranih vrečah, še dolga trnjeva pot. Začetek ni plomba, temveč poučna reklama, ki je prvi življenski dih vsake in tudi združne prodaje. Treba je dobiti blagu sloves, potem mu šele vtisniti znamko in povedati, da je to blago dobiti edinole pristno pri tej in tej zadrugi.

Čujejo se tožbe, kako smo v prodajnih zadrugah še daleč za drugimi naprednimi narodi kljub svoji sposobnosti, visoki civilizaciji in kulturi, kakor se včasih bere. Ni znano, kdo je zagrešil to pretirano besedo o visoki slovenski kulturi. Res je, da težko najdeš med nami nepismenih ljudi, res je pa tudi, da velika večina kmečkih sinov kljub osemletnemu šolskemu pouku, kjer se uče mimo vseh drugih reči celo slikanja z barvami, ne zna, ko stopi iz šole, niti z raznimi pripomočki izračunati kubično mero hloda, zaradi česar jih brezvestni mešetarji po mili volji strižejo.

Nestvarno pisanje o kmetijskih zadevah

O vsem mogočem se dandanes piše in razpravlja. Drugod po svetu je navada, da piše o trgovini trgovci, o zunanji politiki poklicni politik in o kuharski umetnosti izkušena kuharica. Le za nas Slovence menda to ne velja.

V Sloveniji imamo poklic, ki daje kruha skoro trem četrtinam naroda, to je kmetijstvo. Razveseljivo je, da posveča naš tisk toliko pozornosti kmetijskemu pouku in razglabljanju o potrebah kmetijstva. Čudno pa je, da sme pisati o kmetijstvu vsakdo, kar hoče. Kdor le vé, da s plugom orjemo, že lahko napiše članek o obdelovanju zemlje. Če si jedel krompir, napiši članek o bodočnosti našega krompirja. Črnila in papirja je dovolj. Žalostno je, da gredo take stvari v tisk in se ponujajo kmetu, da jih čita.

Če najdemo v povesti ali pravljici zapisano, da zobljejo konjiči zlato pšenico, vemo, da je taka pretirava pisatelju dovoljena, druga pa je o kmetijskih zadevah. Pred seboj imam neki list in čitam pod gospodarstvom članek o podjetnosti in vnovčevanju kmetijskih proizvodov. «Slovinci smo znani izven mej po svojih originalno velikih možeh», razlaga omenjeni list, «v kmetijski stroki pa nimamo niti običajnih organizatorjev, kateri bi znali samo posnemati moderno inozemsko kmetijstvo.» Za vzgled nam postavlja pisec Čehe, ki so bili že pred 30 leti daleč pred nami. Boli ga dobiček pivovarne «Uniona» in kaže, kake dobičke dajejo Čehom združne pivovarne, ki so jim naravnost vir blagostanja. Na podlagi tega priporoča, da bi vzeli tudi naši kmetje sami pivovarske vaje v roke in bi bili sami sebi dobri odjemalci ječmena, hmelja...

Res, da smo imeli in še imamo Slovenci originalno velike može, vendar pa so to može, ki so nam sicer v veliko čast, praktične koristi pa narod nima od njih. Da nimamo običajnih organizatorjev, ki bi znali samo kopirati (posne-

Pa poglejte v napredne dežele, ki imajo razvito združno prodajo, na Českoslovaško, na Dansko in drugam, pa boste videli, da je tam mnogo manj krika o visoki kulturi, pač pa tam stopajo za plugom ljudje, ki so dovršili višje in visoke kmetijske šole. Tak resnično izobražen kmet lahko vodi prodajno kmetijsko zadrugo, ker pozna razmere na svetovnih in domačih tržiščih ter zna tudi uporabljati vsa sredstva moderne trgovine, da dobro vnovči združno blago.

Slovinci nimamo niti desetine kmetov, ki bi mogli voditi prodajne zadruge. Res imamo trumo šolanih ljudi, a velika večina teh nima o kmetijskih obratih in potrebah praktičnega znanja, ki je predvsem potrebno, da dobe zadrugarji zupanje v vodstvo zadruge.

Nekateri računajo tu na pomoč trgovcev. Tako računanje pa je nesmiselno, ker je pač redke trgovci, ki bi se res z verno posvetil delu za koristi drugega stanu.

Prva stopnja k uresničenju prodajnih zadrug za kmetijske pridelke je vzgojitev sposobnih voditeljev iz vrst praktičnih kmetovalcev samih. Drugače te zadruge ne bodo uspevale, a slabo vodena zadruga je nesreča za vse gospodarstvo.

mati) moderno inozemsko kmetijstvo, je pa za naše kmetijstvo pravi blagoslov, kar je nehote pokazal prav pisec omenjenega članka. Češki kmetovalci so šolani, saj hodi tam za plugom mnog absolvant ne le srednjih, temveč tudi visokih kmetijskih šol, česar pri nas zamaš iščete z lučjo pri belem dnevu. Zato ne moremo s njihovimi ustanovami tekmovali in jih posnemati.

Tisto o pivovarskih vajetih je prav lepo — za Čehe, za našega kmeta nima to kaj pomena, ker ječmen za varjenje piva ni naš navadni ječmen, temveč posebni pivovarski ječmen, ki pri nas, žal, ne uspeva.

Glede hmelja je stvar tudi prav poučna. «Union» proizvaja letno okrog 70.000 hl piva in potrebuje za to proizvodnjo borih 200 stotov hmelja, ki ga pridela že par velikih hmeljarjev. Kar ne vidim, kako bi mogle take pivovarske vaje donášati našim kmetovalcem blagostanje in srečo, kakor piše nepoučeni pisec. Gostilničarska pivovarna, ki sedaj nastaja, bo sicer zboljšala kakovost piva in lahko vrgla delničarjem lepe dohodke, naše kmetijstvo in hmeljarstvo pa ne moreta imeti, kakor sem zgoraj povedal, ničesar od tega.

«Ista pesem kakor pri pivu se opaža pri sladkorju, špiritu, kvasu, mesu, škrobu itd.», našteva pisec dalje, ne vé pa, da je treba za sladkorno peso globoke zemlje, dočim imamo mi plitvo; za špirit se uporablja le cenen industrijski krompir, dočim bi se naš kvaliteten krompir na ta način zelo slabo vnovčil. Škroba bi sicer dal naš krompir mnogo in prvovrstnega, težava pa bi bila pri prodaji, ker naša tekstilna industrija ne bi mogla porabiti produkcije niti ene same večje tvornice, dočim je na Češkem, ki ima visoko razvito platnarstvo, to povsem drugače. Doslej so naši organizatorji zadrug le posne-

mali tuje vzglede in prav zato smo doživeli tolikanj razočaranj z zadrugami.

V istem listu čitamo, menda od istega pisca, da letos brez preudarka krmimo živini krompir kakor v dobri sadni letini lepo sadje. Mnogo nerodnosti sem že videl, a še ne tako nespametnega kmeta, ki bi krmil lepo sadje živini. Pisec priporoča, da bi pričeli v Beogradu peči naš gorenjski krompir in toplega prodajali (menda na ulici), ki bi ga tako vnovčili cele vagone, saj ne zaostaja dosti za kostonjem. Z reklamo bi si pripomogli, da bi se Beograščani kar topli za naš krompir. Zlasti bi pa baje doživeli kolosalen uspeh, če bi ga prodajali v plombiranih vrečah pod gotovo znamko. — Malo več resnosti bi svetoval piscu. Par pečenih krompirjev ni hrana lačnemu, temveč le priboljšek sitemu. Govoriti že kar o kolosalnem uspehu s plombiranimi vrečami je, milo rečeno, otročje.

Dalje sledi članek: Kaj je standard. Tu pomiluje neznan pisec naše drvarje, ki jedo v gozdovih le žgance in špeh. Pravi, da tudi naši viničarji in bajtarji ne živijo pozimi, ko nimajo dela, dosti bolje. Poučeni ljudje pa vedo, da so žganci in špeh najboljša in najtežnja hrana za delovnega človeka ter da si jih privoščijo pri nas lahko le človek, ki ima dober zaslužek. Bajtarji in viničarji pa so pozimi veseli, če imajo kaj ko-

ruznega močnika in nezabeljenega krompirja; ko pridejo zabeljeni žganci na mizo, je praznik v hiši.

Našim žgankarjem kaže raj angleškega delavca, ki pije zjutraj čaj (Bog vé, zakaj je to dobro, ko vemo, da čaj nima redilnih snovi, pač pa kvari živčevje) in si maže na bel kruh sirovo maslo. So pa zabeljeni žganci že tečnejši, čeprav so dražji od te gosposke hrane. Da je črni kruh redilnejši od belega, že tudi vemo. Iz žgancev in čaja sklepa pisec na nizek in visok živlenski standard in zaključuje: Mi stojimo nizko, oni pa visoko nad nami v svojem razvoju. Resnica je pa ta, da smo mi bolj prirodni in bolj zdravi in krepkejši od Angležev z njihovim visokim živlenskimi standardom.

Tako bi se dalo domalega iz vsake številke naših kmetijskih listov nabrati lepo število takih neresnih borcev za napredek našega kmetijstva, ki pripomorejo s svojo nevednostjo, ki jo kričavo ponujajo ukaželnim kmetom, do tega, da kmet, ki je čital tak nezmisel, niti res dobrim in koristnim naukom ne verjame. Če nimajo listi bolj-ših borcev za napredek kmetijstva, bi jim resno svetoval, naj napolnijo prostor za kmetijsko gospodarstvo z dobrimi smešnicami, da se bo kmet lahko od srca nasmejal, ne pa jezil nad nevednimi pisci.

20odstotne kronske priznanice za plačevanje davčnih zaostankov

Davčne uprave so sprejele navodila glede postopanja pri sprejemanju 20odstotnih kronske priznanice za plačilo davčnih zaostankov na neposrednih davkih in državnih pribitkih za leto 1928. in prejšnja leta. Finančno ministrstvo je ta navodila izdalo z odlokom od 13. t. m.

Sprejemajo se samo priznanice, ki so bile izdane na področju, ki je še danes sestavni del naše kraljevine, ne bodo pa se priznale one kronske priznanice, izdane na ozemlju, ki se danes nahaja izven mej kraljevine.

Glede določanja davčnega dolga do leta 1928. navaja ministrstvo v svojem odloku posebne vzglede: N. N. je bil na primer na koncu leta 1928. dolžan še 1000 Din, za leto 1929. pa

mu je bilo pripisanih na davku še 500 Din. Če je leta 1929. plačal na račun svojih davkov 600 Din, bo s priznancami lahko plačal še 900 Din; če je leta 1929. plačal samo 400 Din, potem lahko s priznancami plača še 1100 Din; če pa je leta 1929. plačal na račun davkov 1200 Din, more s priznancami plačati še 300 Din. Ti vzgledi kažejo, da se davčna plačila v letu 1929. porabijo v prvi vrsti za kritje davkov za to leto in šele kadar plačilo presega predpis davkov za leto 1929., se porabi za kritje davčnega zaostanka ob koncu leta 1928.

Dalje odreja odlok ministrstva, da se s priznancami ne morejo poravnati eksekucijski stroški in zamudne obresti.

Položaj za likvidacijo kronske priznanice se je s tem odlokom ministrstva za Dravsko banovino znatno izboljšal. Zato opozarjamo vse zainteresirane, da se še pred eventualno prodajo pod nominalno vrednostjo prepričajo, ali in v koliko morejo v smislu gornjih navodil porabiti bone za poravnavo lastnih davčnih dolgov. Pri tem pa je treba upoštevati, da neizkoriščen ostanek vsote, na katero se glasi priznanica in ki presega osebni dolg enega davkoplačevalca ali skupni dolg več davkoplačevalcev, ki hočejo z isto priznancico poravnati svoje zaostanke, ne bo upošteval.

Pa tudi za one imetnike priznanc, ki nimajo davčnega dolga ali ne morejo priti v položaj, da bi imeli davčni dolg, je po teh navodilih položaj postal ugodnejši. V Dravski banovini je znašal ob koncu leta 1928. dolg na davkih, ki pride na podlagi teh navodil lahko v poštev za poravnavo s priznancami, preko 44 milijonov dinarjev, dočim se ceni skupna nominalna vrednost v Dravski banovini razpoložljivih bonov okrog 10 milijonov dinarjev. Pri smotreni organizaciji povpraševanja in ponudbe bi mogli torej vse bone porabiti za poravnavo davčnih zaostankov v Dravski banovini sami.

Reguliranje davčnih dolgov s priznancami se more vršiti do 17. marca.

Jugoslovensko kazensko pravo

Oni, ki imajo opravka na sodišču, opazajo po novem letu na kazenskih oddelkih zanimive spremembe tako v postopanju pred sodbo samo kakor tudi v vsebini sodbe. Človeku, ki se ni podrobneje bavil s pravnimi predpisi, pade pri postopanju zlasti v oči n. pr. novost, da je po novem letu spremenjeno besedilo prisege in da se priče zaprisegajo šele po zaslišanju, dočim se je do 31. decembra 1929. polagala prisega pred zaslišanjem, ali da sodijo n. pr. o najtežjih zločinih senati petorice sodnikov in ne več porotna sodišča. Pri izrekanju sodbe slišimo sedaj vse polno novih izrazov za doslej docela neznane pojme, kakor n. pr. da je bila Marička Kolarjeva obsojena na

GUSTAV STRNIŠA:

Francozi in rokovnjači

(Dalje.)

«Fej, rokovnjač, cunja umazana! Zdej se naredi nevidnega», je vpila Remškova Špela in se čudila, da je ta rokovnjač popolnoma drugačen kakor oni, o katerih je slišala govoriti.

Čopkova Barba je pa zavpila:

«Ali so ti vzeli francozovski soldati otroško rokco? Zdej pa imaš! Pa kar škoda te je! Saj si zal fant.»

O Barbi so govorili, da ni preveč krepostna ženska. Ko so zdaj čule njene tovarišice, da se ji rokovnjač kar smili, so jo vse napadle:

«Vidiš jo noršo, zagledala se je vanj!»

«Kar z njim pojdi, pa bodo še tebi vzeli glavo!»

«Saj ne pravijo zamen, da si dedčevska! Pa še kako si! Menda ti je žal, da ga nisi obiskala v ječi?»

Nekatere starejše so pokazale Matevžu jezik. Barba se pa ni ozirala na druge:

«Govorite, kar hočete! Zal je pa vendarle in marsikatera bi se postavila s takim fantom!»

«Fej te bođi!» je zakričala pobožna Špelica in pljunila pred Barbo na tla.

Matevž jih je gledal in zavpil:

«Fej te bođi!» je zakričala pobožna Špelica in «Preklete babe! Če ne boste držale jezikov, skočim iz voza in vas premlatim kakor slamo!» Pri tem je dvignil svoje oklenjene roke.

Ženske so zavriščale in se plašno umaknile. Matevž je mirno obsedel. V njegovi duši ni bilo žalosti zaradi izgube življenja. Ne! Njegovo srce je bilo sicer precej pokvarjeno, a vendar je

bilo vedno nekaj plemenitega v njem. In to plemenito čustvo je zdaj še olepšala njegova ljubezen. Samo za lepo Urško mu je bilo hudo. Čutil je, da jo ima vedno rajši. Še v stolpu zaprt je tistih par ur mislil samo na njo.

Pa se je trenutek zazrl v francoske vojake. Pred očmi mu je zalebdela črna cev puške, zaslužil je dihanje smrti. Pa tudi Urško je obenem zaslužil poleg sebe. Bleda in lepa je stala pred njim in ni ga pustila umreti.

Premišljevanje mu je prekinil voznikov bič. Francoska vojaka sta se oprla na svoje puške, voz je zletel skozi mesto.

«Ta ne bo več videl kranjskega mesta», je rekla Bureževa Minca.

Lisjakova Špela je pa odvrnila:

«Tale? Še preglavice nam bo delal. Ušel jim bo. Ali niste videli, kako zasmehljivo nas je gledal. Pa pokonci sedi, prav kakor bi se peljal k poroki! Ko nam je zažugal in zarožljaj z verigo, sem mislila, da jo bo odtrgal in nas omlatil kar z njo. Močan mora biti ta divjak!»

Ženske so se polagoma razšle po domih pripovedovat svojim možem o divjem rokovnjaču, ki so ga videle.

Naslednji dan so že po mestu govorili, da se je Čopkova Barba zagledala vanj in da ga je očitno hvalila.

Barba je bila tako jezna na Premškovo Špelo, da jo je drugi dan pod lipo napadla.

Kako se je končala tista vojna v Pungrtu, o tem ustno sporočilo molči.

Tisto noč so dospeli rokovnjači kmalu po polnoči na Hujansko gmajno, kjer so pustili svoje konje. Pred mostom so zagledali francoskega stražnika. Enkrat so ga že hoteli napasti. Pa so

se spomnili, da je v bližini stražnica in premislili so si.

«Vso vojsko in še meščane si lahko s tem nakopljemo na glavo!» je dejal Dondež in ukazal nad Kranjem med mestom in mostom prebroditi Kokro.

Kakor sence so se plazili rokovnjači čez vodo. Ko so bili že skoro na nasprotni strani, se je zadelo stražarju, da nekdo brodi po vodi. Ker je sijal mesec, je res opazil temno senco, ki je stopila na breg na kranjski strani.

«Kdo tam?» je zagrmel stražnik in nastavil puško.

«Dondež, rokovnjaški glavar!» je zarjul vodja in že so izginili ob vodi proti Lajhu.

Francoz je ustrelil. Strel je odjeknil v noč. Prihiteli so vojakovi tovariši. Vsi so odšli k vodi, a nikogar niso našli.

Rokovnjači so splezali po skalah do pungrškega stolpa. Gaber, ki je znal dobro oponašati kanjo, je zažvižgal.

Tovariši so trenutke prisluhali. Vedeli so, da se bo Matevž odzval, kajti moral jih je slišati.

Nihče se ni oglasil.

Gaber je zažvižgal še enkrat na vso moč. Molk je bil odgovor.

«Fantje, nož na nož! Svojega tovariša ne smemo pustiti! Nastopiti bo treba z licem v lice», je dejal Dondež.

Krepko je potkal na stolpova vrata.

«Kdo trka?» se je oglasil stari ječar Modras.

«V imenu postave odprite! Novega jetnika smo vam privedli. Vražje dober lov imamo danes. Sam rokovnjaški glavar stoji pred vašimi durmi», je zakričal Dondež.

štiri mesece strogega zapora **pogojno** za eno leto ali da so naložili Vrhovčevemu Janezu 5 let **robije** in **izgubo častnih pravic** za tri leta itd.

Kako nam je razlagati te novosti, ko je šlo doslej vendar že dobrih 77 let v tem oziru domala vse po enem kopitu? Gotovo se spominjate, kako nenadoma je prišlo naše težko pričakovano narodno osvobodjenje in zedinjenje leta 1918. Takrat si nismo bili na jasnem niti v tem, kako naj si uredimo svoj skupen dom, našo Jugoslavijo. Tem manj smo mogli v svoji nepripravljenosti imeti sestavljene najtežje zakone, to je sodne zakone, ki bi jih uveljavili na ozemlju celokupne Jugoslavije. Ker pa pravni red mora biti, čeprav smo dosegli z nekrvavo domačo revolucijo in s sijajnimi vojaškimi uspehi Srbov in zaveznikov svoj narodni in državni ideal, ker torej človeška družba sploh in tako tudi naša narodna država ne more obstajati brez zakonitih predpisov o pravic in krivic, zato je bila ob rojstvu Jugoslavije podaljšana veljavnost mnogoterih in zlasti tudi pravosodnih avstrijskih zakonov na našem ozemlju do nadaljnjega še tudi v Jugoslaviji. Tako so ostali v Sloveniji s Prekmurjem in Dalmacijo še nadalje v veljavi avstrijski kazenski zakoni. Enako so obdržale tudi druge pokrajinske vlade zakone svojega območja še naprej: Hrvatska in Slavonija sta imeli podobne zakone, kakor so bili avstrijski, Bosna in Hercegovina svoje, Vojvodina in Medmurje madžarske, Srbija svoje in Črna gora svoje zakone. Ta razcepljenost na šestero pravnih območij se je vzdržala vse do letošnjega 1. januarja.

Že dolga leta pa so pripravljali najodličnejši jugoslovanski pravniki gradivo, da se čimprej sprejmejo in uveljavijo za vso Jugoslavijo tudi enotni pravosodni zakoni. No, in lani 27. januarja je kralj predpisal in proglasil nov jugoslovanski kazenski zakonik, dobra dva tedna za tem, dne 16. februarja, pa zakonik o sodnem kazenskem postopanju in istega dne zakon o izvrševanju kazni na prostosti ter zakon, s katerim se uveljavljajo imenovani trije zakoni. Vsi ti zakoni so bili v teku preteklega leta razglašeni v «Službenih Novinah» in v «Uradnem listu», da so imeli pravniki priliko, seznaniti se z njihovimi modernimi določbami.

Kazenski zakonik, to je zakon, po katerem se **sodi, po katerem se izreka kazen**, je stopil v vsej

Jugoslaviji v veljavo dne 1. januarja 1930. Zakonik o sodnem kazenskem postopanju, po čigar določbah **postopajo sodišča pred sodbo, pri sodbi in po njej**, pa je stopil v veljavo 1. januarja 1930. le v tako zvanih prečanskih krajih, ker so imele le-te pokrajine že dosedaj v bistvu enake tovrstne zakone. V Srbiji in Črni gori, kjer postopajo kazenska sodišča po zakonih docela drugačnih zastarelih sistemov, se novo postopanje še ni moglo letos uvesti, ker se mora dati sodnikom in odvetnikom več časa za proučevanje novega načina kazenskega postopanja. V severni Srbiji bodo pričeli postopati po novem kazenskem postopniku 1. januarja 1932., v južni Srbiji in Črni gori pa šele 1. januarja 1932. (V civilnem postopanju, ali kakor pravimo po domače «če tožim koga na štempeljne», pa uradujejo sodniki za enkrat še po dosedanjih predpisih. Sicer je kralj že 13. julija 1929. predpisal in proglasil tudi nov enotni zakon o sodnem postopanju v civilnih pravicah, toda dan, kdaj stopi ta zakon v veljavo, še ni določen.

Iz kazenskega zakonika.

Jugoslovanski kazenski zakonik (srbsko: kivični zakonik) je bil razglašen v srbskem besedilu, ki je za razlago vsakega zakona edino merodajno v naši državi, v «Službenih Novinah» 9. februarja 1929. Nato so ga prevedli v vzorno slovenščino ob sodelovanju v to poklicanih univerzitetnih profesorjev in višjih sodnikov praktikov. Ta slovenski prevod, ki ga je smatrati zgolj za uradni prevod edino veljavnega srbskega besedila, je izšel v «Uradnem listu» 18. julija 1929. Ker pa se označuje vsak zakon z datumom, ko ga podpiše vladar in ne z datumom, ko je obnarodovan v uradnem glasilu, zato slišite vedno, kako citira sodnik, da je bil obtoženec obsojen po tem in tem paragrafu kazenskega zakonika z dne 27. januarja 1929. Ta dan je namreč kralj sankcioniral jugoslovanski kazenski zakonik.

Od 1. januarja 1930. se torej izrekajo kazni po vsej Jugoslaviji po enotnem jugoslovanskem kazenskem zakoniku. Izjeme bodo le še nekaj časa v takih primerih, ko bodo sodili storilce kaznivih dejanj, izvršenih še pred 1. januarjem 1930. leta. Tu se bo uporabljal oni zakon, ki je za obsojenca v gotovem primeru milejši, torej pri nas ali dosednji avstrijski ali novi jugosloven-

ski kazenski zakonik. O kaznivih dejanjih, storjenih po 1. januarju, bodo sodili izključno po novem zakoniku.

Jugoslovanski kazenski zakonik je prinesel celo vrsto zanimivih sprememb. Ako ga hočemo označiti v splošnem, moramo reči, da je naš novi zakonik blažji od bivšega avstrijskega. Sodniku je dano pri sojenju mnogo več svobode. V gotovih primerih, če stvar ni posebno težka, sme sodnik obtoženca oprostiti celo vsake kazni, čeprav se je v postopanju ugotovilo, da je obtoženec storil kaznivo dejanje.

Kaznivo dejanje in kazen.

Jugoslovanski kazenski zakonik deli kazniva dejanja v **zločinstva** in **prestopke**. Prej smo imeli hudodelstva, pregreške in prestopke. Dokler ne dobimo posebnega zakona, po katerem bodo naložila kazniva dejanja, takozvane **prekrške**, kaznovala sreska načelnštva, oziroma policijske uprave, oziroma predstojništva krajevnih policij, tako dolgo bodo vršila to najnižje kazensko sodstvo še redna kazenska sodišča, in sicer po dosedanjem avstrijskem kazenskem zakoniku, v kolikor se tiče prestopkov v bivšem avstrijskem smislu.

Iz avstrijskega kazenskega zakonika smo poznali naslednje kazni: smrtno kazen, težko ječo, ječo, strogi zapor in zapor. Po novem pa delimo kazni v dve vrsti: **glavne kazni** so: **smrtna kazen**, **robija** (težka ječa), **zatočenje** (ječa), **strogi zapor**, **zapor** ter **denarna kazen**. **Stranski kazni** pa sta **izguba častnih (državlanskih) pravic** in **izguba službe**. Smrtna kazen se bo tudi v bodoče izvrševala z obešanjem. Robija je dosmrtna ali časna (nekaj časa trajajoča). Časna robija ne sme biti krajša od enega in ne daljša do dvajsetih let. Robija se prestaja v posebnih kazenskih zavodih. Zatočenje ne sme biti krajše od enega in ne daljše od dvajsetih let. Ta vrsta kazni se prestaja v posebnih kazenskih zavodih druge vrste. Strogi zapor in zapor ne smeta biti krajša od sedmih dni in ne daljša od petih let. Strogi zapor ter zapor enega leta in dalje se prestajata v posebnih kazenskih zavodih, krajši pa praviloma v sodnih zaporih. Denarna kazen ne sme biti manjša nego 25 Din. Ona se steka v fond za zidanje in popravilne kazenskih zavodov, zavodov za vzgajanje in poboljševanje ter zavodov za izvrševanje očevalnih odredb. Zanimiva je

Vrata so se odprla. Preden je ječar zakričal, ga je podrla glavarjeva pest na tla.

V sosednji sobici sta stražila dva francoska vojaka. Začula sta ropotanje. Skočila sta na noge. Prvi je odprl vrata. Tedaj se je pa eden rokovnjačev zagnal vanje, da so odletela nazaj. Pri tem je že drugi zapahnil zapah.

Vsega je bil pač kriv stari čuvaj Modras, ki je zdaj ležal na tleh in začuden buljil v rokovnjače. Mož bi bil moral najprej poklicati vojake in šele potem odpreti. Pa kaj, če pa ni pričakoval tako žalostnega presenečenja.

Francoska vojaka sta se jezila za zaprtimi močnimi vrati. Nekaj časa sta tolkla po njih s puškinimi kopiti in suvala vanje z bajonet. Vrata so pa bila premočna.

Ko sta pogumna Galca spoznala, da je ta trud brezuspešen, sta se pognala na okno. Prvi je slekel suknjič, drugi ga je držal in vojak se je spustil po njem na tla, ki niso bila globoko. Drugi je bil večji in je kar skočil za njim v travo.

Rokovnjači so brž izprašali preplašenega ječarja. Povedal jim je, da so odpeljali Francozje že popoldne Matevža v Ljubljano.

«Prepozno smo prišli. Vrag naj vzame vse skupaj!» je zaklel Dondež in izginil s tovariši v noč.

Ko sta prihitela vojaka, je pogumne rokovnjače že požrla čirčiška hosta.

Cesar.

Matevž je res tudi upal, da ga tovariši osvobodijo. Toda on je bil prepričan, da bodo svojo namero poskušali med potjo, ko ga bodo peljali vojaki v Ljubljano. Rokovnjači so pa napravili napako. Šli so v Kranj namesto da bi hiteli na

Ljubljansko cesto. No, pa tudi to bi najbrže bilo prepozno, ker so Francozje fanta tako hitro odvedli.

Blizu Jeperce je srečal Matevža med vojakoma njegov dobri znafec kokošar Gregec, ki je peljal na svojem ročnem vozičku velik kurnik v tri nadstropja.

Gregec je Matevža dobro videl. Rokovnjač je tudi zavpil nad njim. Kaj mu je rekel, kokošar ni razumel, vedel je pa, da bo fantu trda predla. Pa kaj naj stori proti taki premoči neznatni kokošar? Bil je vedno prijatelj rokovnjačev, ki so mu včasih prodali tudi ukradene kokoši, seveda prav pod ceno.

Gregec je obstal pred jeperško cerkvijo pod Medvodami. Spomnil se je, da so nekaj tu rokovnjači bili zelo varni. «I, saj tudi danes niso v posebni nevarnosti. Dovolj na samotni je tale cerkva in hosta. Ampak rokovnjačev ni. Zato pa ne morem pomagati ubogemu fantu.» je razmišljal kokošar.

Rokovnjaška zgodovina pripoveduje, da so neko noč rokomavhi ukradli okoliškemu kmetu vola. Divjaki so se že prej preskrbeli s pijačo. Vola so odpeljali v jeperško cerkev, kjer so ga pobili in razmesarili. Zunaj so si pripravili velik ogenj in se mastili z mesom in pijačo vso noč.

Gregec je mislil na rokovnjače, a še ni mogel ničesar pametnega spomniti.

Pa se je udaril po čelu.

«Gregec, osel si, pravi osel! Nazaj v Ljubljano jo pobriši! Morda se ti pa le posreči, da boš fantu na kak način koristil!»

Rečeno, storjeno. Že je mož obrnil svojo cizo in se vrnil nazaj. Hitel je tako, da mu je kar znoj curljal po obrazu. Ves čas je nekaj godrnjal pred

se in grizel svoj vivček, v katerem je že zdavnaj pogorel tobak.

Matevž je stal že naslednje jutro pred vojnim sodiščem. Vedel je, da bo obsojen na smrt. Tudi v Ljubljani so bili ljudje, ki so ga poznali. Sicer je pa zadostovalo pričanje kozastega Toneta, ki je prinesel s seboj tudi od cerkljanskega župana potrdilo, da je Brničan Matevž res rokovnjač, nevaren tujemu premoženju in življenju.

Zaslišanje je bilo zelo kratko. Županova svedočba in izpoved rokovnjačevega rojaka sta zadostovali. Kmalu je čul svojo obsodbo, da bo ustreljen.

«Ali res moram umreti? Sam nisem nikogar umoril. Zakaj sem obsojen na smrt?» je vprašal Matevž tolmača.

«Ali se mar bojiš smrti?» mu je odgovoril tolmač.

«Ne! Smrti se ne bojim! Toda živel bi še rad, živel!» je zašepetal fant in neslišno pripomnil: «Za njo, za mojo drago ljubljeno Urško.»

«Ne vem za nobeno pomoč. Udajte se v božjo voljo!» je odvrnil tolmač.

In tedaj so hoteli vojaki Matevža odpeljati iz dvorane.

«Na morišče me peljejo. Pa naj umrem, če sem zaslužil! Res sem kradel, a to je tudi vse! Pa pojdemo!»

Obstopili so ga vojaki.

Tedaj je nekdo vzkliknil:

«Cesar!»

Isti trenutek so se raztrnile.

Vstopil je mali Korzičan s krepkimi koraki. Že je stal pred rokovnjačem. Ostri pogled cesarja se je uprl trenutek v oči brnškega fanta.

nova določba, da se po obsojenčevi smrti denarna kazen ne izvršuje (eksekvira).

Izguba častnih pravic.

Pri obsodbi na smrt ali na robijo preko petih let izreče sodišča za vedno izgubo častnih pravic. Pri obsodbi na robijo do petih let izreče sodišče izgubo častnih pravic od enega do petih let. Pri zatočenju se izreče izguba častnih pravic samo za dobo, ko se prestaja kazen. Pri strogem zaporu pa izreče sodišče izgubo častnih pravic samo v primerih, ki so navedeni izrecno v zakonu, in sicer za dobo od enega do treh let.

Izguba častnih pravic sestoji iz izgube pravic: 1.) do državne ali kakršnekoli druge javne službe ali do javnih poklicev, 2.) do akademskih dostojanstev, odlikovanj in drugih javnih počastil, 3.) za glasovanje o javnih stvareh, za volitve ali biti izvoljen kakor tudi za izvrševanje vseh ostalih političnih pravic.

Pri vsaki obsodbi najmanj na šest mesecev strogega zapor ali na leto dni zapor izreče sodišče izgubo državne ali druge javne službe. Tudi pri krajšem strogem zakonu sme izreči sodišče to izgubo, če se je pokazal obsojenec s storjenim kaznivim dejanjem za nevrednega službe.

O podrobnostih novega kazenskega zakona bomo poročali še prihodnjič.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. V nedeljo 26. t. m. ob 1/8. uri zvečer priredi naš Sokol v svojem domu telovadno akademijo. Nastopijo vsi oddelki z izbranimi točkami. Sodeloval bo tudi tamburaški zbor. Prijatelji sokolstva, pridite pogledat sad vztrajnega dela v telovadnici!

SOVODNJE V OSELICI. Malokdaj se kaj bere od nas v «Domovini». Smo pač daleč in v hribih. Vendar se giblamo in z zanimanjem zasledujemo dogodke po časopisih v naši domovini in po svetu. K nam prihaja prav lepo število «Domovine», ki jo ljudje z zanimanjem čitajo. Pa tudi mnogo izvodov «Jutra» dobivamo dnevno. Četudi smo v hribih, vendar ne zaostajamo za svetom. Poklonitvenega odposlanstva Njeg.

Vel. kralju se je udeležila naša občina po gosp. županu Janku Jezeršku. — Predzadnjo nedeljo je imel tu pri nas predavanje dr. Jože Novak iz Ljubljane, ki je govoril, kako je potrebno, da se kmetje organizirajo, da bodo znali svoje pridelke pomnožiti in spraviti v denar. Razmotrivanja o takih vprašanjih so vse hvale vredna, toda vrše naj se brez pristranosti in brez najmanjše mrznje do drugih stanov. — Česar je bilo lani preveč, je letos premalo, namreč snega. Ljudje ne morejo spraviti pripravljenega lesa in drv s hribov v dolino. Zdaj bi bil že čas, da bi dobili zimo vsaj za dober mesec dni.

TRŽIČ. (Smrt na kosa.) Smrt hoče v kratkem času nadomestiti to, kar je zamudila v prejšnjem letu. V kratkem času so odšli drug za drugim v večnost gospa Terezija Stöcklerjeva, gospa Marija Anderletova iz Preske, gospodična Ivanka Šlibarjeva iz Kovorja, stara komaj 24 let, in Jože Golmajer, gostilničar iz Kovorja. Pokojnim miren počitek!

TRŽIŠČE NA DOLENJSKEM. Velika izprememba se kaže pri nas, odkar smo dobili res dobrega dušnega pastirja. Ljudje prihajajo z veseljem k sv. maši in pridigam, pri katerih slišimo lepe nauke Kristusove. — Tukajšnje Prvo gospodarsko dobrodelno društvo vrši lepo človekoljubno delo za povzdigo gospodarstva in olajšanje bede v nesrečah. Kdor želi pravila in pojasnila, naj se obrne z dopisnico na naslov: Prvo gospodarsko dobrodelno društvo Tržišče. Na svečnico ob pol 8. zjutraj bo v prostorih g. J. Prijatelja občini zbor imenovanega društva, na katerega vljudno vabi odbor vse žlane in interesente.

LAŠKO. (Za hvala.) Ob priliki noveletnega obdarovanja revne šolske mladine na osnovni šoli v Laškem 12. t. m. izrekata učiteljski zbor in pripravljalni odbor ženskega društva «Blago srce» svojo najprišrčnejšo zahvalo vsem darovalkam in darovalcem, ki so s svojimi številnimi in deloma izdatnimi prispevki omogočili to nadvse potrebno in dobrodelno akcijo. Poleg najrevnejših otrok so prišli na svoj račun tudi vsi drugi otroci, v obliki mladinskega srečolova, kolikor jim je bila sreča naklonjena. Posebna zahvala se izreka laški okrajni blagajni, ki se je izkazala v to svrhu s prav tehtno subvencijo; nadalje spoštovani obitelji Tropovi, ki je šoli brezplačno

prepustila svoje prostore v hotelu «Savinja». Enako se zahvaljujemo tudi laški mladinski godbi, ki je našo sicer skromno prireditev prav posebno povzdignila.

JESENICE NA GORENJSKEM. (Smrt na kosa.) Po kratki bolezni je preminula v ljubljanski bolnici v starosti 28 let ga. Vladka Batagljeva, soproga obmejnega policijskega komisarja g. Antona Bataglja na Jesenicah. Pokojna Vladka, ki je izhajala iz ugledne ljubljanske obitelji, je bila na Jesenicah zelo ugledna osebnost. Pred kratkim se je morala podvreči v ljubljanski bolnici operaciji slepiča. Operacija se je sicer posrečila, toda po nekaj dneh so nastopile komplikacije ter povzročile prerano smrt. Blag ji spomin!

MALA NEDELJA. (Smrt na kosa.) Dne 16. t. m. smo spremili k večnemu počitku uglednega posestnika g. Antona Božiča iz Radoslavcev. Pokojnik je bil vedno vnet podpornik narodno-gospodarskega napredka. Na zadnji poti mu je radoslavsko gasilno društvo izkazalo zadnjo čast. Pevski zbor pa mu je zapel dve pesmi v slovo. Bodi mu ohranjen blag spomin!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. 17. t. m. na Antonovo smo imeli kakor vsako leto žegnanje. Vernikov, ki pridejo tudi iz drugih župnij, je bila nabito polna cerkev. Pridigal je neki kapucin. Ni nam pa govoril samo o sv. Antonu, temveč se je spravil nad brezverske časopise. Povedal pa ni, kaj, kako in kje so ti brezverski časopisi. Pri nas jih gotovo ni. Skoro vsi Bolfenčani in vsa okolica je naročena na «Domovino», a vsakdo reče, ki samo enkrat čita ta list, da ni brezverski. «Jutro» in «Slovenski Narod» tudi menda ne, ker te liste čitajo vsi po vsej Sloveniji z duhovniki vred. No, hvala Bogu, da ni pri nas takih časopisov. Zato pravimo, da se je g. kapucin zaman nad nami tako razsrdil. Vsskdo, ki še nima naročene «Domovine», naj si jo takoj naroči, ker to je pravi list za pošteno in verno ljudstvo. Drugikrat pa bi raje slišali v cerkvi kakšno pridigo o Kristusovem nauku kakor pa o brezverskih listih. — Verniki.

SV. TROJICA V HALOZAH. Dokaj časa že ni bilo slišati iz našega kraja nobenega glasu. Mogoče se bo to čudno zdelo cenjenim čitateljem, ki so svoj čas čitali od nas različne reči. Da so se

In tedaj je začutil Matevž, da je še vedno tisti stari gorenjski fant od fare. Res je bil obsojen kakor največji zločinec in grd madež tatu je imel na svoji vesti. Junak je pa ostal vedno. Kakor elektriziran, je drzno in mirno pogledal malemu velikanu v oči.

Cesar ga je mirno motril. Vprašal je sodnike, kaj je fant storil.

Povedali so mu. Cesarjev obraz je preletel oblak. Potem je vladar pristopil k Matevžu in ga vprašal:

«Ali si ubijal? Povej po vesti, če si ubil človeka!»

«Nikoli ne!» je krepko odvrnil Matevž na vprašanje cesarjevo, katero mu je pretolmačil tolmač.

«Ali hočeš postati francoski vojak?»

«Z dušo in s telesom. Smrti se ne bojim. Živim pa rad!» je odgovoril rokovnjač.

«Pomiloščen! Oblecite mu vojaško suknjo!» je ukazal Napoleon. Okrenil se je in urno odšel skozi vrata.

In tako je postal Matevž francoski vojak.

Še tisti dan je zvedel Gregec, kaj se je zgodilo. Takoj je šel iskat Matevža v vojašnico. Res ga je dobil.

«O, Gregec! Hvala bogu, da te vidim! Rad bi se mnogo pogovoril s teboj!» je dejal Matevž.

«Matevž, kar govori! Če imaš kako sporočilo, ti ga rad odnesem!» se je ponudil kokošar.

«Gregec! Ali greš k lepi Uršiki v preddvorsko graščino?»

«Rad grem! Kar povej, kaj naj ji porečem! Vse ti uredim, saj si mi bil vedno naklonjen, še preden so me tvoji ljudje spoznali. Šibek sem, a ti si me ščitil.»

«Pojdi k Uršiki! Povej ji vse, kar si slišal o meni v Ljubljani. Sporoči ji, da ji sam nisem upal in mogel povedati, da sem rokovnjač. Preveč rad jo imam in zato sem ji prihranil tisto uro. Zdaj ji pa ti povej, da me je sam cesar Napoleon pomilostil in izbral za svojega vojščaka. Pa reci ji, da je ne bom pozabil, da ji ostanem vedno zvest, da hranim njen rožmarin in ga bom hranil do konca!»

«Vse storim zate, kar hočeš, preljubi Matevž», je fantu zagotavljal Gregec.

«Tu imaš denar. Povej dekletu, da ni od mojega rokovnjaškega denarja in da sem ga dobil po poštenem potu. Reci ji, naj ne pozabi na mojo mater, ki je stara in nadležna ženska. Najbrže ne bo dolgo živela in težko, da bi me še kdaj videla. Naj ji poskuša včasih Uršika olajšati kako uro življenja, saj je tako dobro dekle! Reci ji tudi, da je rokovnjač Matevž res umrl, da je pa ostal Matevž, poštene francoski vojak!»

Gregec je vzel denar. Vse je obljubil storiti.

Poslovila sta se in kmalu je drdrala med vozovi francoskih vojakov lesena ciza kokošarja Gregca, ki se je lahkega srca vračal na Gorenjsko.

Tudi Dondež je kmalu zvedel, kaj se je zgodilo z njegovim udanim prijateljem. Žalosten je bil, ko je čul, da ne bo imel več med svojimi zvestimi rokovnjači Matevža. Naposled si je pa sam priznal, da je vendarle bolje, če ostane Matevž živ vojak kakor pa mrtev rokovnjač, ki bi mu prav tako ne mogel nič koristiti.

Krajčkova zgodba.

Rokovnjač Krajček je mirno životalil v skalnatem Šmajdovem gradu. Vhoda v ta grad ni

brnila samo ozka soteska, temveč tudi bodeče grmovje, ki je bilo gosto zaraščeno okoli. Kdor se ni spoznal, ni mogel zlesti med tem grmovjem v jamo.

Krajček je samo včasih prilezel na dan. Solnčilo se je rad na skali nad Kokro. Često je moral starec tudi v vas, da si je nakupil živeža. Čudak ni imel žive duše, ki bi ga rada imela. Tudi sam se ni za nikogar brigal.

Ko jo je Gregec mahal tiste dni proti Preddvoru, je sklenil, da obišče obenem Krajčka. Oba sta bila že stara in dobra znanca.

Kokošar je imel smolo pri dekletih. Nikoli se ni oženil. Vendar je še zdaj silil za njimi, če ga je le imel polič pod kapo.

Stari Krajček je pa imel drugo smolo. Kokošar je vedel, da nezaupni starec nekaj pred njim skriva. Vedel je pa tudi, da se mu bo enkrat razodel, saj ni imel nikogar drugega, komur bi se izpovedal. Mrkega sivca je Gregec vendar zelo spoštoval, kajti poleg Matevža je bil ta edini, ki se je zavzel zanj pri rokovnjačih, ki so ga hoteli enkrat preteptati, ker jim je prodal ubite kokoši, ki so že smrdele.

Danes se je senčil Krajček na skali in se oziral v Kokro pod seboj.

Zdaj, ko je bil starec sam, se je mrkost njegovega obraza spremenila v globoko žalost. Oči so blodile po reki, blede lice je trepetalo, ustnice so drhte. Starec je mislil na svojo mladost in svoje žalostno življenje.

Tedaj je priropotal Gregec s svojo cizo. Zavozil je v travo in se počasi bližal skalovju.

Stari Krajček se je takoj dvignil, se potuhnil za rob skale in stisnil svojo težko palico.

(Dalje prihodnjič.)

razmere ublažile, se imamo zahvaliti našemu modremu vladarju, ki je s svojim nastopom preprečil tudi politično sovraštvo, ki je bilo v tej fari na višku. Odkar je moralo prenehati strankarstvo, ki je bilo nekaterim smisel življenja, se je začelo tudi tukaj lepše življenje. Nič več ni opaziti tiste zavisti kakor svoj čas, ko je sosed gledal soseda pisano. Morda je še dosti ljudi, ki v svojem srcu kujejo strankarstvo, samo si ne upajo tega javno kazati. Če si bil poprej naročen na »Domovino«, si bil že označen za protiverca. Nas vse, ki smo čitali »Domovino«, so slikali strankarski nestrpnosti v najslabši luči, čeprav nismo nikdar delali proti cerkvi. Sedaj pa pustimo stare reči, in pogledimo še po naših novicah. Imeli smo dobrega kaplana, ki je bil pri vseh faranih priljubljen. Nemila smrt nam ga je vzela iz naše sredine v najlepši dobi življenja. Bodi mu blag spomin! — Cesta Ptuj—Krapina—Rogatec, ki jo je prevzel svoj čas oblastni odbor v svojo oskrbo, je postala sedaj ena najslabših cest. Nobenega zanimanja ni za popravo te ceste. Gramoz je nerazgrnjen ter ležijo kupi po cesti poteptani, zraven pa jarki, da si lahko nogo zlomiš. Če greš v zgodnji jutranji uri po cesti in če nimaš svetiljke, se ti kaj lahko pripeti, da boš telebnil po cesti preko jarka, in to ne samo na enem kraju, ampak na vsakih 20 korakov se ti nudi taka priložnost. Meročajne činitelje prosimo, da storijo vse potrebno, da bo cesta zopet v redu.

SV. DUH NA STARI GORI. Ljudska knjižnica Narodnega kulturnega društva vabi vse k pristopu ter prosi za poravnavo članarine 10 dinarjev za leto 1930. Na razpolago je mnogo zanimivih knjig!

DOBOVA PRI BREŽICAH. (Smrtna kosa.) V Mariboru je umrla gospa Marija Gajškova roj. Tramškova, vdova po nedavno umrlem dolgoletnem šolskem upravitelju v Dobovi pri Brežicah, šolskem ravnatelju Fr. Gajšku, po daljši bolezni, stara 64 let. Pokojnica je bila mati znanih vrlih narodnih delavcev, železniškega uradnika v Mariboru g. Božidara Gajška in učitelja v Senovem pri Rajhenburgu, g. Stanka Gajška. Naj počiva v miru!

DOBOVA. Stroški za popravilo farne cerkve groze v celoti pasti na breme davkoplačevalcev, kajti cerkveni patron v Ko-

stanjevi, ki je spočetka obljubil prispevati gotov del, pride iz kombinacije, ker je po neki uredbi iz Beograda tega razrešen. Plačati je še 72 tisoč dinarjev. Plačila pa se konkurenčni odbor brani in je predlagal ali najetje posojila na breme cerkvene posesti, ali pa odprodajo nekaj posesti.

ORMOŽ. V Ormožu se je naselil s 1. t. m. kot praktični zdravnik g. dr. Jurij Čarč iz znane slovenske rodbine iz Velikovca.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. (Smrtna kosa.) Dne 21. decembra je zatisnila v starosti 35 let za vselej oči ga. Neža Podrepškova roj. Čretnikova. Poročena je bila 10 let. Ugrabila nam jo je jetika. Bila je vestna in pridna gospodinja. Zapušča moža in tri nepreskrbljene otročiče. Blag ji spomin!

DOBJE. Malokdaj se od nas kdo oglasi, čeprav nas je tu tudi lepo število naročnikov. Tudi pisec teh vrst sem že osem let zvest naročnik »Domovine«, ki se mi je prav priljubila. Zato jo tudi vsakomur priporočim. Naš g. župnik nas vsako nedeljo ošteva s prižnice, da moramo slabe časi poše vrniti ter naj se naročimo na dobre, da bomo enkrat lahko pred Bogom dajali odgovor. Ker je »Domovina« dober list, se torej držimo župnikovih besed in jo radi čitamo. Smo pošteni ljudje in vemo, kaj delamo. Prosimo pa sicer g. župnika, naj nam raje pridiga o Kristusovih nauk, kar je bolj potrebno.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KMETIJSKI TEČAJI PO DEŽELI.

Po deželi se vršijo sedaj številni tečaji, v katerih se ima kmetijska mladež in odrasli poučiti o raznih vprašanjih, ki so važna za napredek našega kmetijstva. S temi tečaji se ima zanesti v kmetijske kroge tudi več zanimanja in smisla za lastni poklic in za nadaljnji razvoj našega gospodarstva.

Taki tečaji stanejo mnogo truda in denarja. Nujno je zaraditega želeli, da prinesejo tudi dosti uspeha. Da bi se to doseglo, je treba pred vsem, da so ti tečaji dobro obiskani in da se jih ljudstvo rado in pridno udeležuje. To je treba po-

udarjati, ker se pogostoma opazuje, da so taka predavanja slabo obiskana, da se jih kmetijski gospodarji ogibljejo in da jih tudi mladina ne poseča v zadostnem številu. To je velika hiba in glavni vzrok, da se ti tečaji ne vrše s takim uspehom, kakor bi bilo želeli.

Če hočemo, da bo naše kmetijstvo napredovalo, potem se moramo dati tudi poučiti o novejših pridobitvah in izkušnjah, saj tistih, ki so važna za naše razmere. Brez pouka ni napredka! Kakor moramo pridno čitati kmetijske knjige in časopise, tako se moramo tudi radi udeleževati žive besede, ki jo slišimo pri takih prilikah. Tukaj ima vsak tudi to ugodnost, da lahko vpraša, kar ga zanima, in da se na ta način lahko poizve za podrobna pojasnila.

Pri kmetijskih predavanjih se rado opaža ne le premajhna udeležba, ampak tudi to, da naši gospodarji ne stavijo vprašanj, tičočih se njih kmetovanja, bodisi da se ne upajo z vprašanji na dan, ali pa, da se premalo zanimajo ali pa da tvarine dobro ne razumejo. V takem primeru je toliko potrebno, da vprašajo, kar si ne znajo sami razlagati. Večkrat se zgodi, da taki gospodarji raje predčasno odidejo, kakor da bi zahtevali pojasnila. Da bi pa pri takih prilikah ne bilo prav nič za vprašati, je pa skoraj neverjetno. Noben predavatelj ne obdela tvarine vzlic skrbni pripravi — tako izčrpno, da bi ne bilo treba prav nobenega pojasnila, zlasti če pomislimo na mnogostranski položaj naših malih kmetijskih gospodarstev.

Opozarjam na to, da je prav, da se predmet predavanja naznani že vnaprej, da se morejo tudi udeleženci pripraviti na predavanje, zlasti s tem, da pripravijo potrebna vprašanja, ki se tičejo njih gospodarstev, njih dela in izkušenj. Če imamo na leto samo enkrat priliko imeti tak tečaj ali predavanje, je vredno, da se nanj pripravimo. Že s tem pokažemo, da nam je na stvari mnogo ležeče in da bi si tudi radi pomagali do večjih uspehov.

Naši kmetijski krogi naj se pa v obilnem številu udeležujejo teh kmetijskih tečajev in naj s tem pokažejo, da so vredni in potrebni takih le prirediteljev!

ANTON STRAZAR:

Oglarjev sin

Pripoved iz davnih dni.

(Dalje.)

II.

Neustrašni Matevžek je kar v temni noči korakal skozi Krokarsko šumo. Tamkaj se je sešel z roparji...

Oglarjev Matevžek je v prvem dnevu že zelo daleč prišel. Zapustil je za seboj že več vasi. Šele z nočjo se je ustavil. Premišljal je, kam bi se obrnil za prenočišče. Ko tako premišljuje, zagleda nedaleč pred seboj neko poslopje. Gre bližje, bila je neka šupa. Ker so bila vrata samo priprta, ko jih je poskusil, je videl, da je notri samo seno. Prav zadovoljen je bil, mislil si je: Tukaj bom dobro spal, pa še nikogar ne bo treba nadlegovati za prenočišče.

Zlezel je čisto na vrh sene. V bližnji vasi je prav zvonilo Zdravo Marijo. Fant je zmolil večerno molitev, nato použil nekaj kruha in po okrepčilu kmalu zaspal.

Iz mirnega spanca pa ga kar naenkrat ponoči zdrami govorjenje. Fant začne pazljivo poslušati. Po govorjenju je spoznal, da sta dva in da sta dva tatova, kajti pogovarjala sta se o tem, koliko imata plena in kako se jima je godilo pri tatinskem poslu.

Matevšku šine takoj izvrstna misel v glavo: bil je mlad in močan, za silo je bil tudi oborožen, imel je kratko bodalce in debelo palico. Skočil je torej pokonci in zavpil z močnim glasom:

«Ho! hoj, smo že skupaj!» Prestrašena tatova sta bila oba naenkrat pri vratih in sta zbežala, kar so ju noge nesle.

Navihane se previdno splazi do vrat, kjer sta nameravala tatova prenočiti, in tiplje z rokami sem in tja. Kmalu je našel velik zavo, in ga potegnil v svoje ležišče. Kajpak ni več zaspal, ker se je bal, da se bosta lopova vrnila. S prvim jutranjim svitom se je odpravil dalje, seveda je vzel s seboj tudi zavoj.

Za vasjo v gozdu za gostim grmovjem pa se je ustavil, da vidi, kaj sta mu pustila preplašena tatova. Bil je dober plen: novi čevlji, več funtov suhega svinjskega mesa in še tri zadavljene kure!

Premišljal je, kaj bi napravil s temi kurami. Naposled se odloči, da se bo ustavil pri kaki revni hiši, da jih bodo tamkaj skuhal ali spekli, njemu pa dali nekaj za pot.

Hodil je tako dobre pol ure in prišel do samotne kočice. Zunaj se je igralo troje mladih otrok in stara ženica je baš nesla suho dračje v vežo.

Oglasil se je pri njej in ji povedal svoj namen. Ženica je hvaležno sklenila roki in spregovorila:

«Sam Bog te je poslal do nas, dobri fant! Moj sin, ki je mož, ima ženo v otročji postelji. Za denarje nam gre trda. Oj, kako se bo ubogi mladi mami prilegla kurja juha!»

Ženica je povabila Matevžka v hišo, kjer je ležala mlada mati. Mož ni bilo doma; bil je na delu.

Pri ubogih, a prijaznih ljudeh se je Matevžek zamudil par ur. Zvedel je od njih, da je nedaleč

proč velikanski gozd, ki se imenuje Krokarska šuma, a v njem da imajo roparji svoje zavetišče.

Ko je odhajal, je odložil še svoje čevlje in se obul v nove, ki sta jih pustila tatova. S seboj je vzel svinjino in le dobro polovico kuhane kure, ostalo je pustil mladi materi. Nato je odšel dalje; odložil se je, da gre k roparjem v Krokarsko šumo.

Še pred poldnevom je prišel Matevžek v večjo vas; v ozadju za vasjo se je razprostirala Krokarska šuma, le še dobro uro oddaljena. Fant je krenil v gostilno, kjer je bilo polno pivcev. Po govoru jih je takoj spoznal, da so trgovci, ki tu počivajo.

Matevžek je sedel sam pri mali mizici in poslušal ljudi, kaj so se pogovarjali. Posebno eden možakov je bil prav zgovoren.

«Priatelji, sedaj bomo kmalu odrinili proti Krokarski šumi. Kdor ima zajčje srce, naj ne hodi z nami. Tam so roparji, ki so že marsikomu olajšali tovor in mu tudi preselili dušo na drugi svet.»

Kmalu se je oglasil k besedi prav mlad možak:

«Tako hudo pa menda ne bo, kakor nas ti plašiš, Ambrož, saj nas je vendar skupaj osemindvajset. Pa tudi oboroženi smo!»

«Le počasi, mladi prijatelj,» povzame znova besedo Ambrož, «v resnici nismo brez orožja, a tudi roparji posedujejo orožje, ki so ga dobro vajeni. Ti Feliks greš danes prvič z nami skozi Krokarsko šumo, a jaz sem šel že večkrat!»

«Res je, Ambrož, da si šel že večkrat z mani,» reče eden trgovcev, «kolikor jaz vem, smo bili samo enkrat napadeni, pa še takrat si se ti stiskal med nas. Ali ni res tako?»

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Zadnji ljubljanski živinski sejem je bil slab. Prignanih je bilo 147 konj, 75 volov, 43 krav, 14 telet in 14 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo 35 konj, 47 volov, 18 krav, 13 telet in vseh 14 prašičkov. Cene živini so bile za kilogram žive teže: voli I. 9 Din, II. 8 Din in III. 7 Din, debele krave 5-50 do 7 Din, krave klobasnice 3 do 4-50 Din, teleta 13-50 do 14-50 Din. Prašički po velikosti in kakovosti od 150 do 300 Din komad. Najvišja cena za konja je bila 5000 Din.

ZITO. Cene žitu krepke. Na ljubljanski blagovni borzi so 20. t. m. ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo): pšenico, baško, po 247-50 do 257-50 Din, moko «0» po 380 do 385 Din, turščico, baško, umetno sušeno, po 185 do 187-50 Din.

HMELEJ. Zaloge malenkostne. Zaradi precejšnje povpraševanja zahtevajo češki hmeljarji višje cene. Cene v žatcu od 700 do 800 češkoslovaških kron za 50 kg.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v valutah: za

1 dolar okrog 56 Din;
20. t. m. v devizah: za
100 avstrijskih šilingov 796-31 do 799-31 Din;
100 nemških mark 1354-25 do 1357-25 Din;
100 madžarskih pengov 990-28 do 993-28 Din;
100 italijanskih lir 295-88 do 297-88 Din;
1 dolar 56-52 do 56-72 Din;
100 francoskih frankov 221-75 do 223-75 Din;
100 češkoslovaških kron 167-39 do 168-19 Din.

Istočasno se je trgovala vojna škoda po 441 dinarjev. Investicijsko posojilo je notirano 84 do 84-75 Din.

Sejmi

25. januarja: Blagovica, Artiče, Slovenjgradec, Koprivnica.

27. januarja: Vinica, Vojnik.

28. januarja: Dolenja vas pri Kočevju.

30. januarja: Rakek.

Kratke vesti

= **Dražba kož divjačine** bo 27. in 28. t. m. v prostorih velesejma v Ljubljani. Nabralo se je že mnogo tega dragocenega blaga, sprejemajo pa se kože še do 25. t. m. Opozarjamo tiste, ki svojih kož še niso odposlali, naj to nemudoma store. Naslov je: «Divja koža», Ljubljana, velesejem. «Divja koža» si čim dalje bolj osvaja ne samo Slovenijo, ampak tudi vzhodne pokrajine naše države, odkoder prihaja mnogo blaga, pa tudi kupcev. Razen domačih so najavljeni tudi kupci iz Avstrije, Nemčije, Italije, Češkoslovaške, Poljske in Anglije.

Politični pregled

V nedeljo so imeli v Beogradu v gostih kmečko poklonitveno zastopstvo iz Hrvatske. Prišlo je v Beograd

okrog 500 hrvatskih kmetov in kmetie s sorodniki pokojnega Stjepana Radića,

da se poklonijo Nj. Vel. kralju in kraljici ter se mu zahvalijo za njegovo delo v dobro naroda in države. K sprejemu hrvatskih kmetov so se zbrali na beograjskem kolodvoru poleg Beograjčanov številni srbski kmetje iz beograjske okolice, ki so svoje stanovske tovariše iz hrvatskih krajev, predvsem iz okolice Siska in bližnjih okrajev, pristržno pozdravljali.

Popoldne so bili hrvatski kmetje

sprejeti pri Nj. Vel. kralju in kraljici.

Ko so se ovacije hrvatskega zastopstva kralju in kraljici polegale, so govorili posamezni zastopniki, ki so izrazili udanost vladarju in se mu zahvaljevali za njegovo delo, ki je rešilo našo lepo državo propasti.

Kralj se je nato prijazno razgovarjal s posameznimi kmeti,

zlasti dolgo je govoril z bratom pokojnega Stjepana Radića,

kateremu je izrazil sožalje zaradi usode Stjepana in Pavla Radića. Ob tej priliki je dejal brat Stjepana Toma Radić, da je velika žalost za obema pokojnikoma, vendar je prepričan, da sta duši obeh zadovoljni, ko vidita, kako se bratje zopet

družijo in kako se država lepo urejuje po modrih odredbah našega ljubljene kralja.

Po daljših posvetovanjih in razpravah se je te dni konferenca o vojni odškodnini v Haagu zaključila.

Dosegel se je popoln sporazum ne samo v vprašanju nemške, nego tudi tako zvane vzhodne vojne odškodnine, katere vprašanje je

do zadnjega povzročalo največje težkoče.

To odškodnino imajo plačevati Avstrija, Madžarska in Bolgarija ter je zlasti Madžarska pri posvetovanjih delala neprilike, dokler se ni končno pogovorila. Zadevne pogodbe so bile podpisane in bodo plačevale tudi Avstrija, Madžarska in Bolgarska določene zneske za vojno odškodnino.

DOMAČE NOVOSTI

* **Slike Nj. Vel. kralja in kraljice.** Vodnikova družba je pravkar izdala nove slike Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije v lepem tisku. Slike so izdelane po fotografijah in so velike 66 x 45 cm. Tako okusno izdelanih, krasnih slik kralja in kraljice v Jugoslaviji dosedaj še nismo imeli. Ena slika stane 25 Din. Dobivajo se v pisarni Vodnikove družbe in v Tiskovni zadruzi v Ljubljani.

* **Sprejemanje učenk v kmečke gospodinske šole na Mali Loki.** Na posestvu Mali Loki, pošta Velika Loka, se otvori 10. februarja t. l. tečaj kmečke gospodinske šole, ki bo trajal 6 mesecev, to je do 31. julija t. l. Učenke morajo stanovati v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmečke gospodinje, jim vcepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši. Pouk zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, kuhanje, šivanje, pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Učenke se vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu, ravnanju z bolniki in bolno živino ter se zaposlujejo pri raznih delih na posestvu. Zivlje-

Vsi hkrati so se začeli smejati ob teh besedah, ki jih je govoril trgovec Andraž.

Sredi popoldneva so trgovci otovorili konje in počasi odšli proti skrivnostnemu gozdu...

V primerni razdalji jim je sledil Matevžek.

Mladi fant je tako v dobri uri prišel v Krokarsko šumo. Hodil je še nekaj časa po gozdni poti, a nato si našel primerno ležišče v mehkem mahovju. Prav kmalu je sladko zaspal prav tako brezskrbno in mirno kakor v domači koči...

Šele večerni hlad je zdramil Matevžka; bil je še zaspan; šele čez čas se je popolnoma zavedel, kje je.

Vzel je jedila, se navečerjal in se napotil dalje, da poišče zloglasne roparje, ki so v strah in trepet daleč na okoli.

Ni hodil še dolgo, ko začuje hitre korake; nekdo je prihajal proti njemu.

Kmalu sta se sešla z neznancem, a sprejem je bil silno smešen za mladega popotnika.

Ko ga je neznanec možak kar naenkrat zagledal pred seboj, je v strahu pokleknil kar predenj, kajti mislil si je, da je Matevžek eden roparjev. Prosil ga je za božjo voljo, naj ga pusti pri življenju, saj mu da ves denar, kar ga ima pri sebi.

To se mu je smejal Matevžek. Precej časa ga je moral miriti, preden mu je pregnal strah in ga prepričal, da on, Matevžek, ni ropar, ampak pošten popotnik.

Bojazljivi možak nato ni prej odnehal dokler ni pregovoril Matevžka, da ga je spremil do gostilne v vasi.

Bojazljivec je svojemu mlademu spremljevalcu povedal prav odkrito, da je bogat kmet in

trgovec iz te in te vasi. Nazadnje ga je še povabil, naj ga obišče, če ga bo pot nanesla mimo njegovega doma.

Hvaležen trgovec je Matevžka v gostilni bogato pogostil. Tako sta se v gostilnici zamudila precej časa, pred odhodom pa je tujec mladeniču še podaril par zlatnikov. Poslovila sta se nato kot že stara prijatelja, možak je odšel proti domu, kamor ni imel več daleč, a Matevžek je znova krenil nazaj proti gozdu.

Breskrebno je korakal pogumni fant po gozdu; ker je spil precej vina je bil tudi dobre volje, ter si je pel:

Ni se mu treba ravbarjev bat,
kter nima dnarja in družga blaga.

Takmo zlo lušno je popotoval.

Čvok bit korajžnega more sreč!

Kmalu zatem, ko je odpel pesmico, je v dalji zagledal skozi goščavo svit ognja. Pogumno je stopal proti onemu kraju; prerivati se je moral še skozi gosto grmovje in trnje, preden je dosegel svoj cilj.

Z glasnim hrurom so roparji sprejeli mladega fanta in se mu čudili, ker je bil tako pogumen. Vodili so ga k velikemu ognju, kjer so pekli dva janca, a v ozadju so imeli konje in par pokritih vozov.

Matevžek jih je pogumno poprosil, naj ga vodijo k poglavarju, češ, da želi ostati v njihovi družbi.

Eden roparjev ga je vodil pičlega pol streljaja daleč, kjer je na malem pokritem vozu spal poglavar.

Poglavarju je bil takoj všeč krepki fant, ki se mu je takoj prikupil, da si ga je izbral za svojega

strežaja in mu naslednjega dne še poveril službo sela.

III.

Roparski poglavar je vse tajnosti razkazal Matevžku in mu tudi pripovedoval svoje burne doživljaje...

Šele po polnoči se je končala dobra večerja, ki so jo imeli roparji. Matevžek je prinesel poglavarju in sebi dva lepa kosa pečenega mesa. Ko sta z glavarjem povžila mastno pečenko, je velel poglavar:

«Daj mi, fant, izpod voza natočiti iz sodčka kupico vina! Poglavar mu je dal veliko majolko. Novi sluga mu je takoj postregel s pijačo. Glavar je pil v velikih požirkih, kar pa mu je ostalo, je dal svojemu slugi. Po dobri večerji sta kmalu oba zaspala.

Že v zgodnjem jutru je vstal Matevžek; najprej se je umil na bližnjem studencu, potem pa je odšel nazaj in nesel v posodi še poglavarju čiste studenčnice, da se še on umije. Zatem je odšel k ostali družbi, da prinese zajtrk.

Bilo je krasno jutro, pa je velel poglavar svojemu novemu mlademu slugi, naj gre z njim.

Odšla sta po gozdu; čez kakih deset minut sta prišla do gostega grmovja. Ko sta se prerila skozenj, je poglavar užgal svetiljko in odšla sta v nekaj podzemski rov.

Kmalu sta se ustavila v prostorni votlini. Matevžek je kar strmel: Ob krajih so bili raznovrstni zaboji, mali in veliki; poglavar je odprl enega in pokazala se je sama zlatnina in srebrnina.

Poglavar se nasmehe:

(Dalje.)

nje v šoli sliči povsem življenju v naši kmečki hiši. Celotna oskrbnina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava znaša za označeno šolsko dobo 8600 Din. Dve tretjini oskrbnine plačuje za učenke v smislu § 7. pravilnika te šole kraljevska banska uprava Dravske banovine kot odškodnino za dela, ki jih opravljajo učenke na posestvu. Ostalo tretjino oskrbnine v znesku 1200 Din plača učenka, odnosno starši (varuh) v dveh enakih obrokih, in sicer polovico pri vstopu, ostalo polovico pa po preteku treh mesecev. Učenke, ki bodo sprejete v zavod, naj vzamejo s seboj v šolo po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, deset do dvanajst žepnih robcev, štiri kuhinjske, dva navadna in dva delovna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, štiri brisače, štiri servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj. Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmečko gospodinjstvo šolo, morajo izkazati, da so: 1.) stare nad 16 let; 2.) dovršile osnovno šolo; 3.) moralno neoporečne; 4.) popolnoma telesno zdrave; 5.) predložiti morajo obvezo staršev, oziroma varuha, da plačajo vse stroške šolanja v smislu določenih pravilnika; 6.) obvezati se morajo, da se bodo strogo držale hišnega reda; 7.) predložiti morajo potrdilo županstva, da so hčerke male, oziroma srednje kmetije. S temi podatki in potrebnimi prilogi opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem naj se vpošljejo najkasneje do 26. t. m. vodstvu kmečke gospodinjstvene šole na Mali Loki, pošta Velika Loka.

*** Združitev konjerejskih društev za ljubljansko in mariborsko oblast.** V Celju se je 15. t. m. vršil za naše gospodarstvo pomemben občni zbor obeh slovenskih konjerejskih društev. Konjerejski društvi za mariborsko in ljubljansko oblast, ki sta dosedaj ločeno vršili pospeševalno delo v prid konjereje ter po prevratu dosegli že lepe uspehe, sta se na tem občnem zboru združili v eno Konjerejsko društvo za Dravsko banovino, ker sta smatrali tak korak za potreben in koristen. Združitev obeh društev se je izvršila v najlepšem soglasju ter je bilo izvoljeno naslednje predsedstvo: predsednik g. Lovro Petovar iz Ivanjke, dosedanji predsednik društva v Mariboru, prvi podpredsednik g. Franc Zupančič, veleposestnik iz Sv. Ruperta, drugi podpredsednik g. Fric Zemljčič, župan iz Ljutomeru, tretji podpredsednik pa g. Franc Turnšek, posestnik iz Gorice pri Zalcu. Odbor je sestavljen iz naslednjih gospodov: Josip Turk iz Ljubljane, Alojz Bukovec iz Velike Loke, Jakob Jan z Bleda, Franc Mol iz Vogla pri Kranju, živinozdravnik dr. Veble iz Maribora, Ivan Bedernjak, posestnik iz Trnja, Matija Bračič od Sv. Lenarta, Franc Bezjak iz Moškanjcev, Alojz Janžekovič iz Strjancev, Maks Gradt iz Šmarja, Alojz Slavič iz Banovcev ter Franc Skuhar iz Križevcev pri Ljutomeru. Občni zbor je imenoval dosedanjega predsednika Konjerejskega društva v Ljubljani g. Frana Zupančiča v znak priznanja za njegovo tridesetletno marljivo delo v prid konjereji za svojega prvega častnega člana.

*** Podraženje kruha v Mariboru in Ljubljani.** Pekovska zadruga v Mariboru je zaradi podraženja moke z 20. t. m. zvišala cene kruha za 50 par pri kilogramu. Kilogram belega kruha stane odslej 5 Din, črnega pa 4-50 Din. Nadalje je bilo sklenjeno, da se z istim dnem zvišajo mezde pekovskim pomočnikom. Z istim dnem so zvišali cene kruha tudi ljubljanski pekovski mojstri na isto višino.

*** Novice iz Amerike.** Slovenski priseljenci v Milwaukee so zgradili lepo trgovsko poslopje. Stavbišče je stalo 35.000 dolarjev, poslopje samo pa 335.000 dolarjev. V poslopju je sedem velikih lokalov za trgovine in sedemnajst lokalov za pisarne. V poslopju se nahajajo tudi prostori za gledališke predstave. — Slovenski zdravnik dr.

Fran Kavčič, ki se je nekoliko časa mudil v Chicagu, je nedavno predaval v dvorani Slovenske narodne podporne jednote o potrebi zdravih hrane. Hrana je v Ameriki koščljivo vprašanje, ker je je mnogo potvorjene. Predavatelj je zlasti poudarjal, da je treba paziti na slaščice, v katerih so škodljive kemikalije, a tudi umetno producirani sladkor sam je zelo slaba hrana, ker nima onih snovi, ki se nahajajo v naravnem sladkorju v zrelem sadju. — V West Allisu je izvršil samomor rojak Anton Ocepek, rodom iz Doba pri Domžalah. Izpil je večjo količino lizola. Našli so ga mrtvega kraj ceste. Vzrok so baje slabe kupčije. Star je bil 45 let. Šele lansko jesen se je poročil z vdovo z več otroki. — V naselbini Washe je preminul Jože Mlakar po daljši bolezni. Rodom je bil iz Velikih Poljan na Dolenjskem. Zapušča vdovo in petero otrok. — V Chicagu nameravajo ustanoviti slovensko šolo, kakor jo imajo že več let clevelandski Slovenci.

*** Odvetniki v Sloveniji.** Zadnji dan minulega leta je imela Advokatska zbornica ljubljanska 231 članov, za 13 več kot ob koncu leta 1928. Advokati so bili razdeljeni istega dne po krajih tako, da jih je bilo: v Ljubljani 79, Mariboru 41, Celju 22, Murski Soboti, Novem mestu in Ptuj po 8, Kranju 5, Brežicah, Kamniku, Konjicah, Kočevju in Slovenjgradcu po 4, Dolnji Lendavi, Krškem, Laškem, Litiji, Ljutomeru, Radovljici in Slovenski Bistrici po 3, Gornji Radgoni, pri Svetem Lenartu v Slovenskih goricah, v Metliki, Ormožu in Šmarju po 2, Cerknici in Rakeku, Črnomlju, Gornjem gradu, Kozjem, Marenbergu, na Prevaljah, v Sevnici, Škofji Loki in Šoštanju pa po 1. Razen 9 — po pretežni večini upokojenih višjih sodnikov — so vsi advokati, pripadajoči ljubljanski Advokatski zbornici, diplomirani doktorji prava.

*** Otvoritev avtobusne proge Poljčane—Konjice—Vitanje.** Mariborska mestna občina otvorila 1. februarjem novo avtobusno progo Poljčane—Konjice—Vitanje. Pri sestavljanju voznega reda so se vsestransko vpoštevale želje občinstva. Z uvedbo nove proge in že obstoječimi progami Maribor—Konjice—Celje, dalje Oplotnica—Konjice in predvidene proge Konjice—Zreče postanejo Konjice važno križišče večine avtobusnih prog.

*** Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Po uradnem pregledu je bilo v času od 22. do 30. novembra 1929. v dravski banovini 230 primerov škrlatinke, 27 primerov tifuznih bolezni, 40 primerov ošpic, 87 primerov davice, 8 primerov šena in 2 primera dušiljivega kašlja.

*** Naš zavod za izdelovanje bankovcev.** Na Topčideru v Beogradu pričenja novi zavod za izdelovanje bankovcev z obratovanjem.

*** 70letnica rojstva** je praznoval te dni posestnik in bivši lastnik tovarne za čevlje Karel Jarčič v Rošpohu pri Kamnici. Jubilar je bil dolga leta agilen član mariborskega gasilnega društva in je ustanovitelj Društva obrtnih mojstrov ter Posojilnice v Vetrinjski ulici.

*** Gostilničarsko zborovanje v Mariboru.** Te dni so zborovali mariborski gostilničarji in kavarnarji na občnem zboru svoje zadruge. Udeležba je bila lepa. Vodil je zborovanje načelnik zadruge g. Franc Zemljčič. Odobrena sta bila obračun za leto 1929. in proračun za leto 1930. Dne 31. decembra 1929. je bilo v Mariboru: 86 gostilničarjev, 13 kavarnarjev, 4 mešani gostilno-kavarniški obrati, 5 hotelskih obratov, 6 gostiln s prenočišči, 3 žganjetoči s polno gostilniško koncesijo, 3 zajtrkovalnice, 1 brezalkoholna gostilna, skupno torej 121 članov. Sprejeti so bili razni zanimivi predlogi. Zadruga bo po svojih močeh podpirala akcijo za ustanovitev lastne gostilničarske pivovarne v Laškem. Sprožila se je ideja o prireditvi vinske razstave v Mariboru v teku leta 1930. V Mariboru je nujno potreben 4. poštni urad, in sicer v poslopju okrajnega inspektorata, ker so tam razni uradi, kakor zlasti davčna uprava in finančna kontrola, za katere je treba mnogokrat oddajati denar po položnicah in treba begati sem in tja na pošto ter zopet nazaj k uradu. Tak poštni urad v navedenem poslopju

bi že samo s temi posli imel dovolj dela. Zborovalci so se tudi odločno zavarovali proti podeljevanju vinotočev v mestu. Zlasti živahna debata se je razvila o vprašanju občinskega proračuna. Zadruga smatra, da občina v lanskem proračunu ni imela pravne podlage za pobiranje davčine na vinski mošt v znesku 1 Din in bo s tozadevno svojo pritožbo šla, če bo treba, tudi na upravno sodišče. Občina tudi noče gostilničarjem izplačati razlike za preveč plačano vinsko trošarino, ki se je lani znižala za 1-40 Din. Tudi to vprašanje bo zadruga tirala do zadnje instance. Proti obremenitvam gostilničarjev v letošnjem občinskem proračunu je vložena pritožba na bansko upravo. Sklenjeno je bilo, da gostilničarji in kavarnarji ne prevzamejo pavšaliranja v letošnjem proračunu predvidenega dávka na nočni obisk gostiln in kavarn. V načelstvo so bili izvoljeni: za načelnika zopet g. Franc Zemljčič, za podnačelnika g. Josip Šerec, za člane pa gg.: Oset, Emeršič, Filipič, Hönigmann, Stickler in Lahajnar.

*** Visoka starost.** V Murski Soboti živi menda najstarejša Slovenka Ana Huberjeva, ki je nedavno dosegla starost 94 let. Pred dvema letoma je izgubila vid, sicer pa je še popolnoma zdrava.

*** Po 48 letih službe v tujini izgnana v domovinsko občino.** Marija Zupanova, pristojna v občini Križe pri Trzinu, je pred dolgimi leti šla kot 20letno dekle služiti na Koroško ter delala nepretrgoma polnih 48 let pri nekem posestniku v Lehnndorfu pri Celovcu. Dokler je bila še mlada in krepka, so jo v službi imeli radi, toda ko je reva postala stara in onemogla, so ji odpovedali službo, jo odslovili brez vseh sredstev ter jo poslali nazaj v njeno domovinsko občino, kjer je pa po dolgih letih njene odsotnosti že skoro nihče več ne pozna.

*** Huda železniška nesreča.** V bližini stiskega kolodvora na križišču železniške proge in ceste, ki vodi s postaje čez Muljavo proti Žužemberku, se je te dni popoldne zgodila huda železniška nesreča. Voznik 34letni France Mrvar iz Dedče vasi je pripeljal iz gozda na postajo les. Ko je na postaji les razložil je kmalu nato pogljal proti Dedči vasi. Ob istem času je privozil proti postaji Stična novomeški potniški vlak, ki ga voznik najbrž ni pravočasno zaznal. Konji so se splašili in krenili čez železniški tir. Križišče samo ni zavarovano z zatvornico, kar je običajno na dolenjski progi. Ko sta konja zdirjala čez železniški tir, je lokomotiva oba podrla na tla in usmrtila, dočim je voz sunila v stran s tako silo, da je voznik France Mrvar zletel na tla ter se pri padcu močno poškodoval na glavi in desni nogi. Zdravnik iz St. Vida je ponesrečencu, ki so ga prenesli v najbližjo hišo, nudil prvo zdravniško pomoč. Z večernim vlakom so ponesrečenega Franceta Mrvarja prepeljali v Ljubljano.

*** Trupla ponesrečenca ne najdejo.** Nekaj dni pred Silvestrom se je dogodila na Savi pri Litiji usodna nesreča. Z brodom se je prepeljala iz doljenloške strani na savsko stran večja družba mladeničev. V vodo je tedaj omahnil Jože Grabnar, sin župana iz St. Lamberta. Kljub takojšnji pomoči je bilo reševanje zaman. Trupla kljub iskanju doslej še niso našli. V želji, da najdejo starši čim prej truplo svojega sina, je oče razpisal nagrado onemu, ki najde Jožetovo truplo.

*** Nenadna smrt na kupčijem potovanju.** Posestnik in vinogradnik 55letni Ivan Štepan iz Bojancev pri Metliki je te dni prodajal vino in obiskal več gostilničarjev v Novem mestu in okolici. Končno se je podal še v Smihel, kjer je ponudil svoj vinski pridelek restavratemu g. Franu Plešku. Pri njem se je zadržal kako uro. Nato se je vsedel na voz, da se popelje k vlakom. Med vožnjo pa mu je postalo slabo. Štepan si je z robcem obrisal polno čelo, omahnil in zaspal za vedno. Poklicani zdravnik dr. Pavlič je ugotovil le smrt, ki je nastopila zaradi srčne kapi. Pokojnikovo truplo so prepeljali v mrtvašnico na smihelsko pokopališče, kamor so prišli ponj njegovi domači in ga prepeljali domov. Pokojnik je bil v drugič poročen in oče sedmih otrok. Najmlajši otrok je star komaj štiri tedne. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **S sekiro po nogi.** 41letni delavec Štefan Jermol iz Arclina pri Vojniku je v gozdu obsekaval podrti drevesa. Nenadoma mu je sekira pri močnem zamahu spodletela ob grči in se je Jermol s tako silo zadel na desno nogo, da je presekali čevlji in se je ostrina zarila precej globoko v meso.

* **Hlod mu je zlomil nogo.** V nekem gozdu pri Gornjem gradu je debel hlod pritisnil z vso silo 29letnega delavca Ivana Potočnika na desno nogo in mu jo zlomil v stegnu.

* **Truplo samomorilca na progi.** Te dni so našli ljudje, ki so odhajali na delo v Maribor, na železniški progi tik ob plotu pri prelazu truplo neznanega moškega. Glava je bila odrezana od telesa, ki je ležalo v veliki mlaki krvi. O dogodku je bil takoj obveščen obmejni komisariat železniške policije, na kar so po ogledu prepeljali truplo v mrtvašnico pokopališča na Pobrežju. Kasneje se je dognalo, da gre za 47letnega oženjenega delavca Alojzija Turbeja, stanujočega v Cvetlični ulici. Turbej je bil že dalje časa brez dela in ga je gotovo pognala beda v prostovoljno smrt. Turbej zapušta enega sina.

* **Žalostna smrt brezposelnega hlapca.** V hlevu Codellijeve graščine je umrl zadet od srčne kapi 51letni brezposelni delavec Andrej Luznar, doma iz Selc nad Škofjo Loko. Luznar je bil svojerazno uslužben pri Codelliju kot hlapec, na kar je bil pred meseci zaradi pomanjkanja dela odpuščen. Že nekoliko betežni mož je hodil okrog po deželi in iskal kot hlapec Jernej pravice. Seveda je ni našel in vrnil se je spet nazaj ter je večkrat prenočeval v hlevu svojega bivšega delodajalca. Izginil je zopet za par dni in se spet vračal. Ker je bil bolehen, je spal zdaj v hlevu že dva dni. Delavcem, ki so ga poznali, je tožil o bolečinah v želodcu. Neki usmiljeni bivši tovariš mu je zjutraj prinesel v hlev nekaj jedi, nato okrog 9. pa še čaj, ki ga je Luznar hlastno popil. Dobro uro zatem ga je tovariš nekaj vprašal, a ni dobil odgovora. Misleč, da spi, ga je pustil v miru, čez čas pa je vendarle stopil do njegovega ležišča in ga pričel tresti. Moža pa je skoro obsla groza, kajti ugotovil je, da je Andrej mrtev. Ves razburjen je takoj obvestil o Andrejevi smrti svoje tovariše. Došli zdravnik dr. Avramovič je ugotovil, da je nastopila smrt zaradi otrpelosti srca.

* **Zadet od kapi v tramvaju.** Zidarski delovodja v Ljubljani 60letni Anton Kozamernik se je namenil nedavno dopoldne zaradi bolehnosti v bolnico. Do Mestnega doma se je pripeljal z avtobusom, na kar je stopil na Krekovem trgu na tramvaj. Komaj pa je bil v tramvajskem vozu, mu je nenadoma postalo slabo, da je omahnil. Bolnika so morali naložiti v rešilni avto in ga nemudoma prepeljati v splošno bolnico. Bila pa je prepozna vsaka pomoč. Kozamernik je podlegel srčni kapi. Pokojnik je bil oženjen in oče peterih otrok.

* **Smrti padec čez skalo.** Na poti iz Polšnika čez Kojščico proti Zagorju je padel dimnikarski mojster g. Perko pri Dolančevi rebri čez skalo in se ubil.

* **Samomor mladega fanta.** Pod vlak se je vrغل pri Mokronogu 18letni pekovski vajenec Jože Slak iz Bajhovca pri Trebelnem. V samomor ga je pogljal obup, ker je pri kartah zaigral 150 dinarjev

gospodarjevega denarja. Fant je bil drugače pošten in ga je le hipna nerazsodnost privedla do tega dejanja. Fanta so prepeljali v bolnico, kjer je podlegel poškodbam.

* **Neznan utopljenec v Savi.** Ob levem bregu Save pri Dolskem poleg Broda so našli truplo okrog 40 let starega moškega, ki je imel namesto leve roke protezo. Utopljenec je bil oblečen v dobro ohranjene črne hlače, telovnik in povrtnik, rjav suknjič, črtasto belo srajco in črne čevlje na zadrgo.

* **Izkupiček za prodane vole sta poneverila.** Mariborska policija je bila te dni brzojavno obveščena iz Dobove pri Brezicah, da sta 24letni Andrej Merslavič in njegov brat Ivan iz Jerslavcev poneverila posestniku Francu Ureku izkupiček za prodane vole v znesku 10.973 Din in potem izginila brez sledu. Policiji se je še istega dne zvečer posrečilo zasačiti v Mariboru Andreja Merslaviča pri njegovih sorodnikih. Mladenič je imel pri sebi le 258 Din in nekaj nove obleke. Bil je takoj aretiran in je pri zaslišanju priznal svojo krivdo v polnem obsegu. Njegov brat pa je po poneverbi izginil v drugo smer.

* **Na Dunaju prijet.** Rudolf Harz, doma nekje od Pesnice, je leta 1928. prišel k eni mariborskih avtomobilskih tvrdk in pokazal dokumente neke beograjske banke, češ, da ima dobiti iz Amerike 30.000 dolarjev. S tem je izvalil od tvrdke avto v vrednosti 220.000 Din pod pogojem, da ga v 14 dneh plača. Ker v 14 dneh plačila ni bilo, je tvrdka vzela avto nazaj, zahtevala pa od Harza plačilo poškodb na avtu v znesku 20.000 Din. Tudi razne bencinske tvrdke so zahtevale plačilo bencina v znesku okrog 1400 Din. Harz je takrat jadrno izginil iz Maribora in se je čez nekaj časa javil avtomobilski tvrdki s pismi iz francoske tujske legije. Pred nekaj dnevi pa je prišlo od dunajske policije v Maribor obvestilo, da so tam aretirali jugoslovenskega državljanca Rudolfa Harza. Na podlagi poročila naše policije je bil oddan v zapore dunajskega sodišča. Ker pa je bilo med tem pri nas tudi ugotovljeno, da je Harz vojaški begunec, bo sedaj stvar vojaškega sodišča, da zahteva njegovo izročitev.

* **Pijan šofer.** Te dni sta se vozila z avtom iz Maribora proti Radvanju tamošnji graščak Jurkovič in zastopnik tvrdke Ford, Adamovič. Blizu radvanjskega mosta sta videla, kako je kakih 200 do 300 korakov pred njima treščil neki avto z vso silo v brzojavni drog in ga presekalo na dvoje. Ko sta prihitela na lice mesta, se v avtu še vedno ni nihče ganil. Izvlekla sta iz njega najprej šoferja, ki pa je bil tako nakresan, da skoro ni mogel stati. Polagoma so zlezli iz avta še štiri moški, vsi več ali manj nadelani. Ker sta se Jurkovič in Adamovič bala, da se v morebitni nadaljnji vožnji zgodi še kaka nesreča, sta vzela raz avto vžigalnik in ga obenem s prijavo oddala na policiji.

* **Osleparjena vdova.** V Bevkem ima Marija Humškova trafiko, v kateri prodaja, da se laže preživi, tudi razne slaščice. Okrog 14. decembra se je pri njej oglašil neki potnik iz Zagreba ter ji ponudil čokolado. Napravila sta kupčijo in potnik ji je pustil naročilni list ter odšel. Zena je šele kasneje opazila, da se naročilo glasi za znesek nad 8000 Din. Brzojavno je takoj obvestila

tvrdko, da prekliče kupčijo, ker tolike množine ne bi mogla kmalu prodati. Prejela pa je odgovor, da naročeno blago prejme ob koncu meseca. Res pride potnik k trafikantki ter ji naznani, da je čokolada na postaji. Od žene je zahteval na račun večji znesek, katerega si je žena izposodila in mu izročila. «Kar na postajo pojdite in dobite blago», je rekel in odšel. Zena je šla res po pošiljatev, katere pa ni dobila. Zvedela je samo, da je čokolada res bila na postaji, a jo je potnik sam vzel. Ker se sumi, da je bilo izvršeno sleparstvo, je vdova zadevo naznanila orožnikom, ki so o tem obvestili zagrebško policijo.

* **Zganje ga je umorilo.** Te dni so pokopali v Smledniku posestnikovega sina Franca Tršana, rojenega leta 1896., doma iz Hraša, ki je preminul tragične smrti na domu svojega brata pri Sv. Valpurgi (občina Smlednik). Nesrečni Franc je v hiši svojega brata, ko ni bilo domačih doma, vdrl v zaklenjeno shrambo in se močno napil žganja. Ko je s težavo popolnoma pijan prišel v sobo, se je nenadoma zgrudil nezavesten na tla in kmalu umrl zaradi preobilice užitega žganja. Fant, ki je bil nadvse vdan alkoholu, je moral plačati svojo strast s smrtjo.

* **K napadu pri Sv. Trojici,** o katerem smo nedavno poročali, izjavljajo prizadeti, da niso imeli nikakih roparskih namenov, ki se jim očitajo.

* **Mlada pokvarjenka.** Na Glavni cesti v Gaborju je bila te dni aretirana 17letna brezposelna delavka Alojzija iz okolice Laškega, ker se je že več dni potikala po Celju v družbi moških. Dekle se izgovarja, da je prišlo na obisk k svoji teti v Celju, ki jo je zaradi pomanjkanja prostora zavrnila. Da se preživi, je iskala moško družbo. Trdi pa, da ni imela z moškim nobenega nedovoljenega opravka. Dekle je bilo vrnjeno staršem.

* **Premetena ptičica.** Pri zasebnici Albin Plevnikovi na Glavnem trgu v Celju je bila do konca novembra uslužbena kot služkinja 17letna Pepca, rodod iz kočevskega okraja. Pred dnevi pa se je Pepca pojavila naenkrat v specerijski trgovini sredi mesta in izjavila, da je zopet v službi pri Plevnikovi. Vzela je na račun Plevnikove raznega specerijskega blaga za skupno 156 Din in nato z blagom vred brez sledu izginila.

* **Aretacija nevarnega potepina.** V četrtek 17. t. m. so privedli v zapore ptujskega okrajnega sodišča vlomilca Antona Sommerja, ki so ga ujeli in aretirali v Ormožu. Zanimivo je, kar ljudje okrog pripovedujejo, da je Sommer nastopil vlomilsko karijero svoj čas zaradi nesrečne ljubezni. Dejansko je pri svoji nekdanji ljubici, ki se je poročila z drugim, in pri njenih sestrah napravil ob priliki vlomov največ škode. Sommer vse vloome odkrito priznava.

* **Ponesrečen poizkus bega iz kamniških zaporov.** V noči od 13. na 14. t. m. sta nameravala pobegniti iz kamniških sodnih zaporov dva zlikovca, Anton Pestotnik iz Tuhinja in Jože Rom, doma nekje blizu Kočevja. Prvi sedi zaradi tatvine, dočim je drugi sleparil ljudi. Bila sta skupaj v celici in sta že skoro prekopala zid, ki ju je ločil od prostosti. Paznik je namero obeh pravčasno opazil. Zaradi tega sta bila oba dana v železje, na kar sta bila prepeljana v Ljubljano v sodne zapore.

* **Ponoven vlom v Celju.** V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen v trgovino Franca Rosmana v Celju vlom. Neznan vlomilec je odnesel raznega manufakturnega blaga za nad 19.000 dinarjev. Policija ima baje že tatovo sled.

* **Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migrena, ožornost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravnega Franca Jožefove grenčice.** Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi Franc Jožefova voda pri zaganjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. Franc Jožefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Ukradeno kolo.** Te dni je prislonil kolarski mojster Jurij Šlaus s Frankolovega svoje kolo ob zid pred pisarno odvetnika dr. Ogrizka v Celju in odšel v pisarno. Ko se je že čez par minut vrnil na ulico, kolesa ni bilo več na mestu. Spre-

Žrebanje v I. razredu državne razredne loterije

Dne 16. t. m. so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Po Din 500— sta zadeli številki 16.082 in 68.789.

Po Din 200 so zadele sledeče srečke: št.: 1.899, 8.062, 13.889, 16.030, 17.916, 17.947, 17.991, 19.157, 27.755, 29.276, 36.605, 37.722, 37.792, 38.108, 39.525, 42.983, 46.601, 46.660, 46.673, 46.690, 48.323, 48.335, 48.364, 49.411, 57.356, 58.837, 66.454, 69.157, 69.161, 69.180, 73.769, 73.778, 76.699, 77.215, 77.314, 77.372, 78.053, 78.075, 82.460, 86.916, 86.923, 87.254, 87.299, 87.822, 87.892, 87.941, 89.133, 89.157, 96.658, 96.694, 96.886, 98.179, 98.914, 98.982, 98.989.

Da omogočimo onim ki so jim bile srečke izžrebane, igrati na visoke dobitke v petem razr., jim bomo izžrebane srečke zamenjali za neizžrebane, zato naj nam izžrebane srečke takoj pošljejo.

Zadružna hranilnica, r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

ten kolesarski tat je izbral ugodno priliko in ga odnesel, kajti peljati se z njim ni mogel, ker je bilo zaklenjeno z močno ključavnico. Kolo je znamke »Puch« in črno pleskano.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

KOLIKO JE STARA NAŠA ZEMLJA.

Odkar spoznava človek naravo, ga zanima tudi postanek zemlje in nje starost. Ali pa se sploh dá določiti starost zemlje? Odgovor ne more biti tako enostaven, kakor je vprašanje. Le pogledjmo, kako so razni učenjaki reševali to vprašanje!

Kaldejski svečeniki so cenili starost zemlje na 2 milijona 150.000 let. Potemtakem bi bilo stvarjenje človeka postaviti za 170.000 let pred Kristusovo rojstvo. Razume se, da so vse te številke za današnjo znanost zgolj domišljija in brez vsake stvarne podlage.

Leta 1650. je sestavil angleški škof časosledje svetega pisma in prišel do zaključka, da je bil svet ustvarjen leta 4004. pred Kristusom. Če torej vzamemo besdilo svetega pisma do besede, moramo določiti starost naše zemlje na 5934 let. V resnici je ta številka smešno nizka. Diatomeje, neke majhne živalice, zapuščajo po smrti za seboj ogrodje iz peščenca, ki je tako neskončno majhno, da je treba 4 milijonov diatomej, da napolnijo 1 kubični centimeter. In vendar se nahajajo pri Lampoe v Kaliforniji (Amerika) do 600 m debele plasti ostalin diatomej. Diatomeje izločajo na leto največ 2 milimetra debelo plast. Iz tega sledi, da žive na omenjenem mestu v Ameriki diatomeje najmanj 300.000 (tri sto tisoč) let. Še na mnogo večja števila pridemo, če opazujemo doline, ki so jih izdolble nekatere reke v skalo. Lep primer so kanjoni (globoke, skalne tesni) v Severni Ameriki. Da si je tekoča voda izsekala v tako trdo podlago toli globoko strugo, je bilo brez dvoma potrebno več milijonov let.

Le dotaknili smo se snovi, ki nam kaže pot, kako bi mogli vsaj približno izračunati starost zemlje. Do 19. stoletja se znanost še ni upala izreči svojega mnenja o starosti zemlje, ker je imela za to še vse premalo zanesljivih podatkov, na podlagi katerih bi mogla presojati starost zemlje.

Kaj pa imamo danes za presojo tega vprašanja? Šele v preteklem stoletju so našli dve podlagi, na katerih se dá vsaj približno presojati starost naše zemlje. Ena izmed teh se opira na kopičenje usedlin, ki jih odlagajo reke v morja. Ta podlaga pa ni kaj zanesljiva. Izkazalo se je namreč, da se to kopičenje vrši jako neenakomerno in z jako različno hitrostjo. Do zanesljivejših podatkov pridemo, če primerjamo vso vsebino soli, ki jo vsebujejo morja, z množinami soli, ki jo leto za letom dovajajo reke v morja. Vse te podlage pa se nanašajo le na ohlajanje zemlje. Tako smo dobili števila, ki se gibljejo med 3 in 1600 milijoni let. Na 1600 milijonov let je cenil starost zemlje Američan Gee. Danes se ta številka zdi veliko premajhna.

Novejša raziskavanja o starosti naše zemlje se opirajo na radiologijo. Kakor vemo, se neka tvarina z imenom uran spreminja zbog neke lastnosti, ki jo imenujemo radioaktivnost, počasi v svinec. Danes vemo natančno, koliko časa je treba, da se izvestna množina urana pretvori v izvestno množino svineca. Če trčimo torej v kaki rudnini na uran in na svinec, ki se je pretvoril iz urana, lahko na tej podlagi izračunamo starost dotične rudnine. Tako so dognali, da je ležišče urana pri Lusk v državi Wyoming staro 32 milijonov let. Pa vendar je to ležišče eno izmed najmlajših. Imamo druga ležišča, ki so stara 340 milijonov let, a tudi o teh ne moremo trditi, da so najstarejša.

Tako vidimo, da je znanost pač dognala, da je zemlja stara več sto milijonov let, da pa bo težko kedaj natančno določiti nje starost.

Morilec

Dogodbica.

Gospa Doroteja je ostala sama na stara leta. Bila je zadnja potomka plemenite rodovine, po kateri je podedovala gradič, a ga je morala prodati, ker je prevzela tudi težke dolgove. Obdržala si je le hišico ob graščini, kamor je spravila svoje imetje. Stregel ji je grajski služabnik, ki ga zaradi pridnosti in zvestobe ni odpustila.

V nekaterih ozirih je bila plemkinja prava čudakinja. Za družbo ni marala ter ni sprejemala običajnih obiskov. Šegava zelenkasta papiga ji je bila vse na svetu. Gojila jo je kakor otroka ter jo učila govoriti. Zнала je mnogo besed, nekatere je popolnoma pravilno izgovarjala.

Ker je bila ptica njena največja ljubljanka, jo je skrbelo, kdo jo bo oskrboval po njeni smrti. Najbolj je zaupala služabniku, zato je sklenila, da mu bo zapustila vse imetje, samo da papiga ne bo trpela pomanjkanja.

Nekega dne mu je razodela svoje mnenje. »Vse moje premoženje bo tvoje po moji smrti, ako mi obljubiš, da boš skrbel za papigo. Daj mi častno izjavo!«

Gospa je sestavila oporoko, v kateri mu je volila hišico in imetje. Služabnik pa je dodal, da bo skrbel za ptico kakor za svojega otroka. Oporoko sta podpisala, zapečatila in shranila.

»Rajši dam tebi kakor tujim ljudem«, je utemeljila večkrat svojo poslednjo voljo. »Sorodnikov nimam, na katere bi se zanašala, da mi bodo postregli v bolezni. Samo da ne boš pozabil, kar si obljubil.«

Služabnik ji je dokazoval na vse pretege svojo vdanost, pa tudi svojo hvaležnost. Resno ga je skrbelo, kaj bo počel na starost, zdaj pa je preskrbljen za vse življenje. Poiskal si bo še zvesto družico.

Tako se je veselil na tistem srečne bodočnosti. Za njim pa se je plazila izkušnja ter mu vzbujala nestrpnost. »Oh, kdaj bo še vse to — šele po njeni smrti... Doroteja je trdna in zdrava, morda te bo še preživela... Kaj ti pomaga oporoka, ko boš pa moral čakati do sive starosti...«

»Morda pa ne bo tako hudo«, se je tolažil. »Smrti ji vendar ne morem želeti...«

Skušnja pa ga je podpihovala: »Prej boš osivel. Čakanje je mučno, ako se nič ne dočaka...«

»Kaj pa naj storim?« je pričel omahovati. »Pomagaj si, ako si pameten. Okrajšaj si pot do sreče...«

»Kako?« je iskal izhoda.

»Stisni jo za vrat, pa bo omedlela...«

»Brrrr«, ga je streslo po životu. »Tega ne storim za vse na svetu. Poberi se, izkušnjavec!«

Hudobec pa se ni dal odgnati. V vseh mogočih barvah mu je slikal samostojnost in družinsko srečo.

»Ne bilo bi napačno«, je končno pritrdil. »Toda umor... Srce mi ne dopusti... Take dedščine bi ne mogel nikdar mirno uživati...«

»Vse boš preživel in pozabil... Ne bodi rahločuten...«

»Uh, morilec!« se je spomnil umora. »Strah me je in groza...«

»Eh, pa kaj za to«, ga je zapeljeval hudobec. »Nihče te ne bo videl, nikoli se ne bo zvedelo...«

»Kaj pa vest, ki me bo pekla ko ogenj?«

»Utihi! Ni bo polagoma... Vest še ni nikogar izdala...«

Siloma se je otrese strašnih misli, ki so pustile strupene kali v njegovem srcu. Hudobec je lazil za njim povsod, kamor se je napotil. Venomer mu je šepetal, naj umori Dorotejo. Mladenič se mu je dolgo upiral, končno pa je omagal ter se jel ukvarjati s temnimi načrti...

Takole si jih je zamislil: »Doroteja se navadno zgodaj podaja počivat. Potihoma se bom splazil v njeno sobo in mahoma opravil... Zjutraj bom tulil, da se bo tresla okolica... Ljudje bodo drli skupaj in porečejo: kap jo je zadela. Sodišče bo odprlo oporoko ter me postavilo za dediča...«

Hudobec je zavrnil in zategnil zanko... Služabnik je bil v njegovem oblastvu; nič več ni

mislil na posledice, siloma je drvel navzdol v prepad po široki cesti, katero mu je pokazala izkušnja.

Spalnica gospe Doroteje je bila v pritličju, nad posteljo je visela kletka, v kateri je dremala papiga. Na mizi je brlela luč; gospa ni spala v temi, zato jo je samo nekoliko privila, preden je šla počivat.

Nenadoma so se odprla vrata, papiga je plašno zakričala. Prebudila se je tudi gospa, hotela se je dvigniti, a v istem hipu jo je zgrabila močna roka ter jo pričela neusmiljeno daviti. »Morilec!« je spravila še mukoma iz grla, na kar je omedlela.

»Morilec!« je ponovila papiga. Plaho je krožila po kletki, kakor da je slutila, kaj se je zgodilo.

Na vse zgodaj se je raznesla po okolici vest, da je gospa Doroteja nenadoma preminula. Njen služabnik se je obupno zvijal in hlinil strašno žalost. Pravil je, da je našel gospo zjutraj mrtvo v postelji. Klical jo je, pa se ni zgenila...

Sodišče ga je kmalu po njeni smrti postavilo za dediča vsega premoženja. Poiskal si je mlado nevesto, ki je pridno gospodinjala na novem domu. Bil je navidezno srečen, a v srcu so mu tleli spomini na blago umorjenko. Nikoli je ni omenil, vzlic temu pa jo je videl vedno pred seboj, kako je zavila oči in s kakšnimi bolestnimi potezami na obrazu je izdihnila. Vse ga je spominjalo njene grozne smrti, najbolj pa papiga, ki ga je nadrla, čim se je pokazal: »Morilec!«

Očitek nedolžne ptice ga je gnal v obup. Sklenil jo je umoriti, kar je tudi dejansko izvedel. Žena jo je našla nekega jutra mrtvo v kletki. Jokala je, zakaj prijazna ptica se ji je prikupila. Svojo bol je potožila možu, ki se je izogibal vsakemu odgovoru. Čudno se ji je zdelo njegovo obnašanje.

Nekoč je kar naravnost hotela vedeti, kaj ima na srcu. Mož se je ustrašil. Ni ji mogel še priznati zločina, znal pa ga tudi ni prikriti, kaj šele utajiti. Z dlanjo si je pokril obraz in omahnil v naslanjalo.

»Vedela sem, da trpiš«, ga je milovala ter mu močila čelo. »Odkrij mi bolečino.«

»Ali že morda veš?« je zrl zbegano okrog sebe. »Ali mi je zapisano na čelu...?«

»Jasno je... Tvoje vedenje razodeva...«

»Oh, kako sem skrival... Nihče ni vedel... Samo papiga je videla... Zato je kričala: morilec!«

»Tebi je veljala ta beseda? Nesrečnik, koga si umoril?«

»Svojo dobrotnico gospo Dorotejo...« je priznal s tresočim se glasom. »Pohlepnost me je zapeljala...«

»Morilec!« je kričnila in vila roke proti nebu. »Najbolj plemenito ženo si umoril. Nikdar več ne bom mirna. Strašna kazen naju bo zadela.«

Sesedla se je na stol ter se ni mogla utolažiti. Mož pa jo je tolažil: »Pomiri se, ti nisi ničesar zagrešila... Jaz sem storil krivdo... Kmalu bo končano...«

»Janez, delaj pokoro«, ga je prosila. »Strašen greh imaš na vesti...«

»Bog mi ne more odpustiti...« jo je zavrnil. »Vse me preganja... Kam naj se skrijem...?«

Vstal je in tekla kakor nor v podstrešje. Na stopnicah se je izpodtaknil ter se bedasto zarezal. Nato je polglasno ponovil: »Kmalu bo končano...«

Zvonovi so zapeli svetonočno pesem. V vsakem znamenju je gorela lučka na čast Rešeniku, ki je posvetil z lučjo resnice v temo poganstva. V gorskih kočah je mladina postavljala jaslice in prepevala božične pesmi.

Gori v grajski hišici pa je vladala tišina. Žena se je zbudila iz mučnega premišljevanja. Pogrešila je moža, pri čemer se je spomnila, da je odšel v podstrešje, odkoder se še ni povrnil. Brž je prižgala svetiljko in šla pogledat. Našla ga je v kotu, visečega na vrvi. V omračenju uma si je končal življenje.

ŽENSKI VESTNIK

SOLITE MOČNATA IN MLEČNA JEDILA.

Kadar pripravljate testo, bodisi za rezance, emoke ali pa za razne slaščice, ga vedno tudi malo osolite. Na primer so rezanci, če osolite testo, veliko bolj okusni kakor pa nesolani, kakor se navadno delajo. Prav tako je navada ne soliti raznih emokov, vlitih rezancev in drugih takih stvari, ki jih zakuhavamo v juho, češ saj je itak juha že solana ali pa krop. A treba tudi taka jedila vselej vsaj malo osoliti.

Tudi v vsako drugo testo, pa naj bo za torte, kekse ali za slaščice, deni par zrn soli, kar bo dalo pecivu boljši okus.

Mlečne jedi, na primer riž ali zdrob, so zelo neokusne, če niso osoljene. Zlasti otrok se takih nesolanih jedi kmalu naveliča. Če pa so soljene, imajo takoj boljši okus in otrok jih bo rajši jedel. Solana sme biti mlečna jed tudi, če je s sladkorjem potresena. Seveda treba taka jedila vedno le prav malo soliti; preslana niso dobra.

LISTNE UŠI PO CVETLICAH LONČNICAH.

Tudi zdaj pozimi trpijo naše cvetlice-lončnice zelo od listnih uši. Nekatere so jih kar polne, če jih ne zatiramo.

Listne uši se izvalijo iz prav majhnih jajčec, ki jih s prostim očesom niti ne vidimo. Uši se pa neverjetno hitro razplodijo in se posebno rade pojavijo na asparagusu, božičnici, vrtnicah-lončnicah, tulipanih in drugih. Pojavijo pa se zdaj v januarju.

Te uši moramo vsekakor pridno zatirati, če nečemo, da nam cvetlice v lončnih preveč ne izhirajo. Treba rastline večkrat pregledati, uši pomekati s prsti in rastline dobro oprati z mlačno vodo.

Za kuhinjo

Klobasice. 30 dek svinjine in 30 dek govedine drobno seseklaj ali sfaširaj na stroju. Nato osoli, prideni malo na kocke zrezanega špeha, malo paprike in drobno zrezane čebule ter žlico mrzle vode. Vse skupaj dobro zmešaj in napravi majhne za prst debele klobasice. Pokladaj jih na vročo mast in jih lepo zapeci na obeh straneh. Ko so zapečene, prilij par žlic juhe ali vode in ko se je sok malo pokuhal in zgostil, daj klobasice na mizo. Zraven lahko daš kislo zelje ali pa solato in krompir.

Klobasice na drug način. Sfaširaj 30 dek svinjine in ravnolotiko govedine, posoli, dodaj eno jajce, žlico kisle smetane, malo naribane limonine lupine, strok česna (drobno zrezanega) malo naribanega muškatanega oreška in žlico vina. Vse skupaj dobro zmešaj. Nato napravi klobasice in jih speci kakor prve.

Špehovka. V skledo deni kilo moke. (Moko pozimi prej segrej, ker drugače testo nerado vzhaja.) Kvas si pripravi že prej, in sicer dve deki. V lonec deni pol litra mlačnega mleka, nofer dve jajci, žlico sirovega masla ali masti, posoli in vse dobro zmešaj. To potem zlij v moko in vzhajani kvas in testo dobro stepaj. Če je testo bolj trdo, pa dolij še malo mleka. Količina mleka se ne dá popolnoma točno določiti, ker je moka včasih bolj suha, včasih bolj mokra. Ko si testo dobro stepa, ga posuj z moko, pokrij s prtičem in postavi na toplo, da vzide. Potem posuj prt z moko in stresi vzhajano testo na prt, ga tudi potresi z moko, na kar ga tanko razvaljaj. Po razvaljanem testu posuj drobnih ocvirkov, ki pa jih prej malo pogrej, da so mlačni. Po ocvirkih posuj dve pesti sladkorne sipe in eno žlico cimta. Nato testo strkljaj, kakor po navadi narediš potico, ga položi v pomazano pekačo, pokrij in postavi na toplo, da vzhaja. Vzhajano pomaži z raztepenim jajcem in speci v pečici.

Praktični nasveti

Slanike (arenke) izpereš, da izgubijo sol, najbolje tako, da jih položiš na sito in jih na situ

deneš v posodo z vodo. Tako se usede sol na dno posode. Če pa položiš slanike naravnost v vodo, ne izgubijo skoro nič slanosti.

Madeže od usnja spraviš iz platna, ako jih nadržneš z raztopino klorovega apna ali pa ščavne soli. Nato pa jih moraš hitro izprati s čisto vodo.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Mlekarsko združništvo na Ponikvi ob južni železnici

Ponikva ob južni železnici, januarja.

Pred par leti je prinesla «Domovina» kratek članek, ki je napovedal rojstvo naše Mlekarske zadruge, kateri smo odbrali začasen prostor v Cimpermanovem lokalu, ga lično prenovili ter ga opremili s stroji «Alfa». Danes nam postaja obratni prostor že pretesen, čeprav smo mislili ob ustanovitvi zadruge, da bo za naše potrebe zadostoval. Načelstvo se že resno bavi z načrtom zgradbe moderne mlekarne, ki bi se zgradila v neposredni bližini kolodvora, v kolikor pač bodo dopuščale finančne razmere. Na ta način bi imela zadruška večjo važnost in korist tudi za vse oddaljene vire mleka, ki danes ne morejo, a bi radi vnovčevali svoje blago. S tem bi zadruška brezdvomno dobila mnogo močnejši gospodarski pomen in naš občekoristni načrt bi banska uprava podprla z izdatno podporo. Saj je dandanes mlekarstvo važna kmetijska panoga, preko katere ne moremo iti.

Solidno poslovanje, skrbno izdelani mlečni proizvodi in redno mesečno plačevanje mleka članom so činitelji, ki so dvignili in postavili mlekarstvo na zdravo in trdno podlago.

Lanski obrat beleži 250.000 dinarjev prometa. Za 64.000 litrov mleka se je razdelilo med člane 96.000 dinarjev. Produkcija čajnega masla je narasla na 1650 kg. Najboljši donašalec mleka je izkupil 4000 dinarjev, katera vsota mu brezdvomno nudi precejšnjo gmotno oporo v gospodarstvu.

Načelstvo zadruge stremi za izboljšanjem domače pasme goveje živine in financira iz svoje blagajne zadrugarjem prigon k murpoljskemu biku, originalcu na Hotunjem. Skrbi tudi od časa do časa za strokovna predavanja.

V nedeljo 26. t. m. se nam bo zopet nudila prilika za poslušanje mlekarsko-živinorejskega predavanja v šoli, kjer nas bo seznanil mlekarški in živinorejski strokovnjak s tem, kar nas zanima in česar ne vemo.

NAŠI NA TUJEM

WESTFALSKO PISMO «DOMOVINI».

Recklinghausen, januarja.

Dragi gospod urednik! V 2. letošnji številki otvarjate novo zaglavje pod naslovom «Naši na tujem», ki je namenjeno nam, izseljencem, v izmenjavanje misli in želj ter v pouk.

Od srca pozdravljam to Vašo gesto, ki mi je porok, da ste spoznali kot urednik «Domovine», kako priljubljen je med nami izseljenci Vaš list, ki je danes med vsemi jugoslovenskimi tedniki tu najbolj razširjen. Vidim, da ste pripravljeni še bolj kakor doslej posvečati pažno željam in potrebam izseljencev, ki Vam bomo prav gotovo od srca hvaležni za vsak Vaš trud, namenjen v ublažitev naše usode.

Gotovo se bomo izseljenci pridno oglašali s poročili, pozdravi in pa tudi z marsikatero pritožbo zoper to in ono, kar nam moti in greni mirno življenje in pri čemer bomo potrebovali Vaše pomoči pri apeliranju na javnost.

Želim, da bi Vam šli pri Vaših prizadevanjih v korist izseljencev na roko čim številnejši sodelavci, in to predvsem s poučnimi dopisi socialnega značaja.

Skrb in briga za izseljence je med vsem narodno-obrambnim udejstvovanjem gotovo naj-

potrebnejši in najnujnejši posel, ki resnično koristi narodu in državi. Treba je, da se s tem prične tudi pri nas doma po vzgledu drugih držav. Upam, da bodo Vaša prizadevanja imela kaj kmalu popoln uspeh. Hvaležnost od naše strani Vam ne bo izostala! Pristrčno Vas pozdravljam!

Pavel Bolha.

PISMO IZ SUDERWICHA.

Suderwich, januarja.

V borbi za vsakdanji kruh in za izboljšanje socialnih ter gospodarskih razmer smo zaključili tudi minulo leto, vendar pa v naše veliko zadovoljstvo z ugotovitvijo, da smo v socialnem oziru vsekakor mnogo dosegli.

Priznati moramo, da se je to vse le moglo doseči, ker so naši voditelji v slogi in soglasju s članstvom, ne brigajoči se za postranske nasprotnike, ostali neomajni na poti k cilju, ki smo si ga začrtali.

K našim pridobitvam, ki smo jih zabeležili, so tudi oni v domovini, ki z nami resno čutijo in pošteno mislijo, mnogo pripomogli. Ostali nam bodo v trajnem spominu. Od njih pričakujemo še nadaljnje pomoči pri naši borbi za naše pravice.

Z novim letom imamo zabeležiti še novo pridobitev, in sicer to, da nam je uredništvo «Domovine» blagovolilo odstopiti poseben prostor za naše dopise iz tujine, kar bo gotovo našim društvom kakor tudi posameznim rojakom nad vse dobro došlo. Kolonije rojakov bodo imele v tem tudi boljšo zvezo z domovino.

Tukajšnje Jugoslovensko društvo je na poseben slovesen način zaključilo staro leto, in sicer je priredilo božičnico v ožjem krogu rojakov, njihovih žen in otrok ter obdarovalo otroke. Po obdarovanju je zapela harmonika pod gibčnimi prsti rojaka g. Voduška iz sosednjega Hablinghorsta in po dvorani se je zavrtelo staro in mlado. Prireditelj je otvoril predsednik zveze rojak g. Pavel Bolha z lepim nagovorom in pozdravom prisotnega g. Karpa, gostilničarja društvene prostora. G. Bolha je ob tej priliki izročil g. Karpu od naše vlade podarjeno mu spominsko knjigo. G. Karp, očitno prijetno presenečen zaradi te pozornosti, se je zahvalil naši vladi za podarjeno mu knjigo ter izjavil, da mu je v veliko čast, nahajati se v krogu jugoslovenskih državljanov, ki so kakor tudi njih vlada in vladar tako naklonjeni nemškemu narodu. V dokaz, da so mu Jugoslovenci prijetni gostje je g. Karp podaril veseli družbi 50 litrov piva. No, spričo tega prijaznega darila nam ni preostajalo drugo kakor zabavati se do pozne ure.

Omenjamo še, da nas je ob tej priliki posetilo tudi več zunanjih rojakov, ki se jim na tem mestu iskreno zahvaljujemo za obisk.

Pozdrav rojakov iz Francije rojakom v Nemčiji. Zveza jugoslovenskih delavskih podpornih društev v Nemčiji je prejela od bratskega društva v Lensu (Francija) tale pozdrav: Jugoslovenskim delavskim podpornim društvom v Nemčiji! Slovenski rudarji v Franciji, zbrani na občnem zboru Slovenskega delavskega podpornega društva v Lensu, pozdravljajo vse jugoslovenske rudarje, organizirane v gori imenovanih društvih kot rojake, ki morajo z nami vred deliti žalostno usodo izseljencev. Obenem izrekaajo željo, da bi nam vsem skupaj bila usoda v novem letu bolj naklonjena kakor dosedaj. Z društvom pozdravom! — Predsednik Pepelnjak Ivan, tajnik Trampuž Jožef.

ZANIMIVOSTI

× **Diamanti v novejih železicah.** Bivša nemška kolonija v jugozapadni Afriki je znana kot pokrajina, kjer je največ diamantov. Zdanje čase so pa našli domačini in tuji nov bogat vir diamantov, in sicer v nojevem drobovju. Lov na noje je najbolj razširjen po prostrani stepi Kalahari,

kamor zahajajo tuje in domačrni in kjer je največ nojev. Nedavno je ustrelil v stepi Kalahari neki lovec dva divja noja in ko je trebil drobovje, je našel v želodcu cel zaklad. V želodcu enega noja je bilo 53 belih kamenčkov, v želodcu drugega pa 17. To so bili sami dragoceni diamanti. Nojev želodec potrebuje menda kamenčke za prebavo, kakor jih potrebujejo kokoši. Naravni nagon sili noje, da iščejo po tleh samo gladke kamenčke. Tako pridejo diamanti v nojevo drobovje. Ko so iskalec diamantov zasedli diamantna polja v deželi Namaqua, so pregnali noje in drugo zverjad v druge južnoafriške pokrajine. Velike jate plahih nojev so se napotile v južnoafriške puščave, kjer so se noji zelo razširili. Domačini so pa kmalu spoznali, da jim prinašajo noji poleg perja in mesa še drugo korist. V nojevih želodcih najdene bele kamenčke so kazali evropskim trgovcem in ti so bili tako navdušeni, da se je takoj razvila živahna trgovina. Evropski trgovci so bele kamenčke kupovali ali pa so dajali domačinom za nje blago. Videči, koliko koristi jim prinašajo, so začeli domačini noje še bolj loviti. Zadnje čase so jih tako preganjali, da so se začeli noji vedno bolj umikati proti severu. V nekaterih pokrajinah nojev sploh ni več. Pa tudi druge ptice rade zobljejo diamante, da si olajšajo prebavo. Neki lovec je našel nedavno v Južni Afriki v golši jerebice dva diamanta.

× **Hude poplave v Zedinjenih državah.** V južni Kaliforniji je bil te dni močan potres, ki pa ni imel hudih posledic. V severozapadnem delu dežele je nastopila nenadoma ostra zima, dočim so nastale v srednji in južni Kaliforniji velike poplave, ki so porušile v okolici Los Angelesa, v Pomoni in v dolini San Bernardino na stotine hiš. Tudi v drugih krajih Zedinjenih držav so bile velike povodnji. V mestu Ottawu je reka Blachard nenadoma prestopila bregove in poplavlila mesto. Na tisoče družin je moralo v paničnem begu zapustiti stanovanja, da reši golo življenje. Gmotna škoda je velika, ker gušijo razdivjani valovi vse, kar se jim postavlja nasproti. Povodenj je prišla tako naglo, da je prebivalstvo ostalo skoro brez vsakih sredstev in je v najhujši bedi. V več krajih Amerike je nastopila silna zima. V Denverju je zmrznilo šest oseb.

× **Potres porušil rudnik.** V Beuthau v Šleziji so zabeležili izredno močan potresni sunek, ki je povzročil, da se je udrla zemlja v rudniku Hintz. Pod razvalinami je ostalo večje število rudarjev, od katerih so rešili 16. Več rudarjev je bilo hudo ranjenih.

× **Tudi dekleta v boljševiški Rusiji častijo modo.** Te dni so imela dekleta v Moskvi zborovanje, na katerem so se posvetovale o modi. Govornice so napadale zlasti državno oblačilno podjetje, češ, da ne zna delati oblek. Kaj pomaga, če je blago še tako lepo, ko so pa obleke narejene tako, da je človeka sram stopiti iz hiše. Na mnogih oblekah so rokavi prišiti narobe. Ne katere obleke so prevelike, druge premajhne. Moskovska dekleta so se zavzemala na zborovanju za uvedbo nove boljševiške ženske obleke. Debata je pa pokazala, da ostane moda tudi v boljševiški Rusiji moda. Neka mlada komunistka si je dala vstaviti zlate zobe samo zato, ker je mislila, da so moderni, čeprav je imela vse zobe zdrave. Neko dekle ves teden ni obedovalo, da bi si moglo kupiti svilene nogavice. Tretja se je odpovedala dopustu, da bi si mogla kupiti svilen obleko, četrta pa je tako hrepenela po lepih oblekah, da je gladovala, dokler ni zbolela. Hotela si je prihraniti toliko denarja, da bi si mogla kupiti vsaj eno svilen obleko. Boljševiška dekleta očitajo fantom, da hodijo samo za lepo oblečenimi dekleti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pogovor med prijatelji.

«Zdravnik je prepovedal moji ženi kuhanje.»
«Ali je bolna?»
«Ne ona, ampak jaz.»

Najboljši.

Oče: «Ko je bil naš pesnik Prešeren toliko star kakor ti, je bil prvi v razredu.»

Sinček: «Ko pa je bil toliko star, kakor si ti, oče, so ga že slavili kot velikega pesnika.»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Kaj imate še pripomniti, toženec?»

Toženec: «Nič, gospod sodnik, samo prosim, da se podvigate s sodbo. Rad bi, da bi prišla ta moja stvar še v današnje časopise.»

Na policiji.

«Kako morete trditi, da je bil stražnik pijan?»

«Dvakrat me je nahrulil: Narazen!»

«Saj to je njegova pravica in dolžnost!»

«Že prav, a stal sem sam na pločniku.»

Na železnici.

V vozu za nekadilce sedi gospod in puši cigaro. Ko pride sprevodnik, reče: «Tu se ne sme kaditi! Saj menda znate čitati napis na steni!»

Gospod: «Je že prav, a jaz ne morem storiti vsega, kar je tu napisanega. Poglejte ono tablo; tam stoji napisano: Hodite le v naša jadranska kopališča!»

Osa ga je pičila.

Učitelj: «Praviš, da te je pičila osa. Kam pa?»

Učenec: «Tega pa ne morem povedati.»

Učitelj: «Potem sedit!»

Učenec: «Tudi ne morem, gospod učitelj.»

Na kmetih.

Meščan (kmetu): «Ali ste imeli mnogo snega?»

Kmet: «Moj sosed ga je imel več.»

Meščan: «Kako je to mogoče?»

Kmet: «Ker ima večje posestvo...»

Aretacija.

Aretiran tat: «Kaj pa sem ukradel?»

Stražnik: «Avtomobil.»

Tat: «Pa me preiščite!»

Želja na smrt obsojenega.

Stražnik jetnišnice na smrt obsojenemu zločincu: «Česa želite za zadnji obed?»

Obsojenec: «Gobe. Doslej si jih nisem upal jesti, ker sem se bal, da se zastupim...»

Iz svetega pisma.

Stari župnik je povedal ministrantom, da bo bral prihodnjo nedeljo v evangeliju poglavje o Noetovi ženitvi. Mali nepridipravi so si privoščili šalo in zlepi dva lista svetega pisma. Prihodnjo nedeljo je čital župnik: Ko je bilo Noetu 120 let, je vzel ženo. Ta je bila (obrne list in bere na

strani, kjer je popisana Noetova barka) 140 čevljev dolga, 40 čevljev široka, zgrajena iz cedrovega lesa ter znotraj in zunaj zamazana s smolo.»

Listnica uredništva

Macinee. Naslov zadruga je enostavno: Maribor, Ulice ni treba navesti.

Hajdina pri Ptuj. Kaj ni resnično? Saj ni bil nihče napaden!

Rovte. Ne gre!

Dopisov, ki so brez podpisov, ne objavljamo. Ormož-Frankovci. Dopis nejasen. Opozarjamo, da so take osebnosti proti paragrafom.

Sv. Rupert na Dolenjskem. Tak izum je nemogoč in je ves trud zaman. Da ste skrivnost večnega kolesa uganili, se Vam pač kar zdi.

JAVA.

Podpisani Vrabl Franc, posestnik pri Sv. Bolfenku pri Središču, obžalujem, da sem razžalil z neutemeljeno obdolžitvijo g. Brumna Franjota, cand. med. pri Sv. Bolfenku, in se mu zahvaljujem za opustitev tožbe ter plačam nastale stroške.

Vrabl Franc.

Prava utena za živčno obolele

je moje pravkar izšlo objasnjenje! V istem se objasnjuje večletna izkušnja o razlogih, postanku in leč nju živčno obolelih. Ta evanجيل zdravja pošljamo vsakomur, ki ga bo pismeno zahteval od nižje navedenega naslova.

Na tisoče zahval dokazuje nepobitni uspeh neumornega ter vestnega raziskovalca v dobri bit trpečega človeštva. Oni, ki pripadajo

veliki četi živčno obolelih

ter vsi, ki trpijo na raztresenost, tugi, oslavljenju spomina, nervoznem glavobolu, napadom jeze, želodnim motnjam, preveliki občutljivosti, trganju v členkih, splošni ali delni oslabilnosti ter od drugih nešteti pojavov bolezni

morajo zahtevati moč knjige utehe!

Oni, ki jo bodo pazljivo prečitali, bodo prišli do radostnega spoznanja, da obstaja enostavna in edina pot do ozdravljenja in življenske radosti.

Ne odlašajte in pišite še danes!

Ernest Pasternack, Berlin 80,
Michaelkirchplatz Nr. 13., Abt. 321.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti enročito.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Želim službo

v trgovini, ki bi potrebovala stalnega krojača za konfekcijo. Nastopim lahko takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Domovine».

35

Službo dobi

Po vseh krajih iščemo moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek Din 250.—. Prijaviti se: «Tehna», Ljubljana, Mestni trg 25/L.

34

1000 dinarjev

Vam plačam, če z Ria-Balзамom ne odpravite kurjih očes, bradavic, trde kože itd. v treh dneh. Lonček 10 Din (predplačilo v pismu), 18 po povzetju pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII., Kamniška 10 a. Zastopnikom, drogerijam, lekarnam velik popust.

8

Šivalna stroja

krojaška, znamke Singer «Ringschief», v dobrem stanju, zaradi opustitve obrti zelo ugodno prodaja Josip Klemenčič, Boštanj-Sevnica.

36

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi družba «Ilirija», Ljubljana, Dunajska cesta št. 46, telefon št. 2820.

30

Na prodaj

večje posestvo blizu glavne proge Št. Ilj—Pesnica, 23 orolov (največ njive, sadonos, vinograd), gosposka hiša, več sob, nova viničarija, ves inventar. Pojasnila daje lastnik Karel Lotz, železninar, Maribor.

28

Samo 49 Din

St. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo. — St. 105, ista, 19 cm visoka, **Din 64.20**. — St. 106, ista z radijskimi kazalci in urnikom, **Din 76**. — St. 120, kovinska žepna ura z dobrim kolesjem, pooljena in regulirana, 3letno jamstvo, **Din 44**. — St. 121, ista z radijskim urnikom in kazalci, **Din 58**.

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici

Zapirajte vrata!

Uboge žene! Venomer revma, v enomer zaposlena na prepihu...

Ako kljub prepihu in slabemu vremenu želite ostati odporni proti prehlajenju, influenci, brenčanju v ušesih, zobobolu, naduhi, kašlju, sluzavosti, tedaj uporabljajte dnevno Fellerjev prijetno dišeči Elsaf fluid z zakonom zavarovan! Že 33 let služi to dobro narodno sredstvo in kozmetikum za drgnjenje in obkladek pri revmatizmu, gihtu in oteklinah. Tudi za želodec, pri krčih in slabosti: nekoliko kapljic Elsaf fluida na sladkorju!

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusne steklenice 6 Din, dvojne steklenice 9 Din, specialne steklenice 26 Din.

Po pošti najmanj 1 zavo z 9 poizkusnimi, ali 6 dvojnimi, ali 2 specialnimi steklenicami stane 62 Din. Štirje taki zavo i že s poštnino in zavzem samo 250 Din.

Naročila na naslov:

EUGEN V. FELLER

lekarna

Stubica Donja, Elsatrg 360

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepí želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsakrosljce, 6 katlice 12 Din.

Čebelarji, pozor!

Trčalnice za med, panje, umetne satnice kakor celo ostalo čebelarstvo izdeluje v prvora redni i vedbi

Jugoslovanska čebelarska industrija

L. RITZMAN v Novem Vrbsu, Dunavska banovina. Vsak čebelar dobi na zahtevo brezplačno in poštino prosto naš najnovejši slov, cenik za leto 1930/31, ki obsega 80 strani z 220 slikami.

32

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najtinejšega. In igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov del in pnevmatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke

TRIBUNA "F. B. L.", tovarna dvokoles in otroških vozičkov

Ljubljana, Karlovska cesta stev. 4.

Zahteva te brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

Din 99.-

3letno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.-

3letno jamstvo.

243

A. Kiffmann, Maribor 143-c

Razposilja se le proti povzetju.

Neprijeten duh ust

Je zoprni. Zanje, slabe barve kvarijo najlepši obraz. Jbe hibi odstranite bri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijal slonovine posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Onili ostanki ledi med zobmi ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite napolni z malo tubo, ki stane 8 Din. Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (menke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta glas kot tiskovino (omot ne zalepiti) in dobili boste brezplačno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvarnica Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor 55.

Hrastov mah

češminjevo, koreninsko in palčno lubje v vsaki množini kupuje in plača najvišje cene

R. Luckmann, Ljubljana

Ahacljeva cesta št. 10 17

Gl' sbila direkno iz tovarne!

Zahtevajte takoj naš

brezplačni glavni atal q

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbit, gramofonov

in harmonik

podr. **MARIBOR št. B-104.**

Violine od 95 Din, Mandoline od

136 Din, Gitare od 207 Din,

Ročne harmonike od 15 Din,

Gramofoni od 345 Din,

Tamburice od 58 Din

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč

ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila obkaidl. masiranje, drgnjenje o načinu, kako se žival prisi, da je mirna o dvi-ganju padlih ali bol-nih živali o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle oboesti, ot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakanjanju, pri prisću meo parkiji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjen u, izpadu porodnice in maternice, z-padu danke, vnetju vimena, criski, zaprt u, koliki, nape-nanju goveo n ovac, pritu inpred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, soln arici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopan u s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče ogvarovati skode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

Izcrpanim

bolnim, slabokrvnim in nervoznim

Da bi se osvobodili raznih slabosti, potrnosti, pre-zgodnjega trpljenja in celo smrti, je potrebno takoj od časa do časa čistiti svoj organizem od strupov, katere prinašamo s hrano (mokračna kislina, urati, toksini i. dr.), ravno tako tudi zvišati njegovo moč s pomočjo energijotvornega preparata «Kalefluid» D. Kalen-čenka. To sredstvo je neobhodno potrebno vsem onim, ki so izčrpani vsled raznih bolezní, slabe prehrane in napornega dela.

Brezplačno franko pošljemo podrobno litera-turo, katera vsebuje način za obnavljanje in jačanje iz-črpane moči, zdravlja in delovne sposobnosti. Obrnite se: Beograd, Molerova ulica 27. a Miloš Marković, «Kalefluid» se dobi v vseh večjih lekarnah in drogerijah vsega sveta.